CTET L1 Telugu L2 Hindi P1

Topic:- CDP_P1_CTET

1) While domains of development sometimes overlap in explaining students' abilities, yet which of the following domain of development dominantly attempts to study the nature of reasoning of individuals about their and others' actions and behaviours?

(1) Language development

(2) Moral development

(3) Physical development

(4) Cultural development

हालाँकि विकास के विभिन्न क्षेत्र विद्यार्थियों की योग्यताओं का वर्णन करते हुए पारस्परिकता करते हैं, फिर भी निम्न में से विकास का कौन-सा क्षेत्र मुख्य रूप से व्यक्तियों के अपने और दूसरों के कार्यों और व्यवहारों पर तर्क की प्रवृत्ति का अध्ययन करता है ?

(1) भाषा विकास

(2) नैतिक विकास

(3) शारीरिक विकास

(4) सांस्कृतिक विकास

[Question ID = 1][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q1]

1. 1 [Option ID = 1]
2. 2 [Option ID = 2]
3. 3 [Option ID = 3]
4. 4 [Option ID = 4]

2) Which principle of development states that development takes place from head to toe ?

(1) Development is predictable.

(2) Development is a product of maturation and learning.

(3) Development proceeds in a specific direction.

(4) Rate of development varies across children.

विकास का कौन-सा सिद्धांत बताता है कि विकास सिर से पैर तक होता है ?

(1) विकास पूर्वानुमेय है।

(2) विकास परिपक्वता और सीखने का एक उत्पाद है।

(3) विकास एक विशेष दिशा में आगे बढ़ता है।

(4) बच्चों के विकास की दर में विभिन्नताएँ होती हैं।

[Question ID = 2][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q2]

1. 1 [Option ID = 5]
2. 2 [Option ID = 6]
3. 3 [Option ID = 7]

4. 4 [Option ID = 8]

3) *Assertion (A) :*
Parents should be involved in discussions on childhood care.
Reason (R) :
A child's development is influenced by family's atmosphere.
Choose the correct option :

(1) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A).
(2) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A).
(3) (A) is true but (R) is false.
(4) Both (A) and (R) are false.

कथन (A) :
अभिभावकों को बाल्यावस्था देखभाल से संबंधित चर्चा में शामिल करना चाहिए।
तर्क (R) :
बाल विकास पारिवारिक परिवेश से प्रभावित होता है।
सही विकल्प चुनें :

(1) (A) और (R) दोनों सही हैं और (R), (A) की सही व्याख्या करता है।
(2) (A) और (R) दोनों सही हैं लेकिन (R), (A) की सही व्याख्या नहीं है।
(3) (A) सही है लेकिन (R) गलत है।
(4) (A) और (R) दोनों गलत हैं।

[Question ID = 3][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q3]
1. 1 [Option ID = 9]
2. 2 [Option ID = 10]
3. 3 [Option ID = 11]
4. 4 [Option ID = 12]

4) As per Jean Piaget's theory of cognitive development, the concept of class inclusion is attained by children during _______ stage.

(1) Concrete operational
(2) Sensorimotor
(3) Preoperational
(4) Formal operational

जीन पियाज़े के संज्ञानात्मक विकास सिद्धांत के अनुसार, वर्ग समावेशन की अवधारणा बच्चों द्वारा किस चरण के दौरान प्राप्त की जाती है ?

(1) मूर्त संक्रियात्मक
(2) संवेदीगामक
(3) पूर्व-संक्रियात्मक
(4) औपचारिक संक्रियात्मक

[Question ID = 4][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q4]
1. 1 [Option ID = 13]
2. 2 [Option ID = 14]
3. 3 [Option ID = 15]
4. 4 [Option ID = 16]

5) According to Jean Piaget's theory of cognitive development, at which stage most children can think hypothetically ?

(1) Sensorimotor

(2) Preoperational

(3) Concrete operational

(4) Formal operational

जीन पियाज़े के संज्ञानात्मक विकास सिद्धांत के अनुसार, किस चरण पर अधिकतर बच्चे परिकल्पनात्मक रूप से सोचने लगते हैं ?

(1) संवेदीगामक

(2) पूर्व-संक्रियात्मक

(3) मूर्त संक्रियात्मक

(4) औपचारिक संक्रियात्मक

[Question ID = 5][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q5]
1. 1 [Option ID = 17]
2. 2 [Option ID = 18]
3. 3 [Option ID = 19]
4. 4 [Option ID = 20]

6) As per Lev Vygotsky's ideas, a teacher should help students to achieve zone of proximal development by providing :

(1) punishment

(2) rewards

(3) scaffolding

(4) negative feedback

लेव वायगोत्स्की के विचारों के अनुसार, विद्यार्थियों के समीपस्थ विकास का क्षेत्र पाने में मदद करने के लिए एक अध्यापिका को क्या देना चाहिए ?

(1) दण्ड

(2) पुरस्कार

(3) पाड़

(4) नकारात्मक प्रतिपुष्टि

[Question ID = 6][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q6]
1. 1 [Option ID = 21]
2. 2 [Option ID = 22]
3. 3 [Option ID = 23]
4. 4 [Option ID = 24]

7) Lev Vygotsky emphaised on the use of ________ for advancing _________ development among children.

(1) interactions, physical

(2) rewards, moral

(3) mnemonics, social

(4) cultural tools, cognitive

लेव वायगोत्स्की ने ________ विकास में वृद्धि हेतु ________ के इस्तेमाल पर बल दिया है।

(1) शारीरिक, पारस्परिकता

(2) नैतिक, पुरस्कारों

(3) सामाजिक, स्मृति-सहायक विधियों

(4) संज्ञानात्मक, सांस्कृतिक उपकरणों

[Question ID = 7][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q7]

1. 1 [Option ID = 25]
2. 2 [Option ID = 26]
3. 3 [Option ID = 27]
4. 4 [Option ID = 28]

8) Who among the following proposed the theory of moral development among children ?

(1) Konrad Lorenz

(2) Sigmund Freud

(3) Lawrence Kohlberg

(4) Erik Erikson

निम्नलिखित में से किसने बच्चों में नैतिक विकास के सिद्धांत का प्रस्ताव रखा ?

(1) कोनार्ड लोरेंज

(2) सिगमंड फ्रायड

(3) लॉरिंस कोहलबर्ग

(4) एरिक एरिकसन

[Question ID = 8][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q8]

1. 1 [Option ID = 29]
2. 2 [Option ID = 30]
3. 3 [Option ID = 31]
4. 4 [Option ID = 32]

9) *Assertion (A) :*

Activity-based teaching-learning is considered child-centered.

Reason (R) :

Teachers do not play any role in teaching-learning process.

Choose the correct option :

(1) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A).

(2) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A).

(3) (A) is true but (R) is false.

(4) Both (A) and (R) are false.

कथन (A) :

क्रिया-आधारित शिक्षण-अधिगम को बाल-केन्द्रित माना जाता है ।

तर्क (R) :

शिक्षक शिक्षण-अधिगम प्रक्रिया में कोई भूमिका नहीं निभाता ।

सही विकल्प चुनें :

(1) (A) और (R) दोनों सही हैं और (R), (A) की सही व्याख्या करता है ।

(2) (A) और (R) दोनों सही हैं लेकिन (R), (A) की सही व्याख्या नहीं है ।

(3) (A) सही है लेकिन (R) गलत है ।

(4) (A) और (R) दोनों गलत हैं ।

[Question ID = 9][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q9]

1. 1 [Option ID = 33]
2. 2 [Option ID = 34]
3. 3 [Option ID = 35]
4. 4 [Option ID = 36]

10) The theory of multiple intelligence states that :

(1) Intelligence can be of different types.

(2) Intelligence cannot be accelerated.

(3) Intelligence can be measured accurately.

(4) Intelligence levels are same among all individuals.

बहु-बुद्धि सिद्धांत कहता है कि :

(1) बुद्धि विभिन्न प्रकार की हो सकती है ।

(2) बुद्धि को तेज नहीं किया जा सकता है ।

(3) बुद्धि को सटीक रूप से मापा जा सकता है ।

(4) सभी व्यक्तियों में बुद्धि स्तर एक समान हैं ।

[Question ID = 10][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q10]

1. 1 [Option ID = 37]
2. 2 [Option ID = 38]
3. 3 [Option ID = 39]
4. 4 [Option ID = 40]

11) Lev Vygotsky views language :

(1) as a barrier in learning process.

(2) as a cultural tool which facilitates learning.

(3) as meaningless in thought process.

(4) as an insignificant component of biological maturation.

लेव वायगोत्स्की भाषा को किस प्रकार देखते हैं ?

(1) भाषा अधिगम प्रक्रिया में बाधक है।

(2) भाषा एक सांस्कृतिक उपकरण है जो अधिगम को सुसाधित करती है।

(3) भाषा चिंतन प्रक्रिया में अर्थहीन है।

(4) भाषा जैविक परिपक्वता का एक नगण्य अंश है।

[Question ID = 11][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q11]

1. 1 [Option ID = 41]
2. 2 [Option ID = 42]
3. 3 [Option ID = 43]
4. 4 [Option ID = 44]

12) Buying blue-coloured clothes for boys and pink-coloured clothes for girls promotes :

(1) Gender stereotyping

(2) Genetic characteristics of boys and girls

(3) Gender fluidity

(4) Sex selection

लड़कों के लिए नीले रंग के कपड़े और लड़कियों के लिए गुलाबी रंग के कपड़े खरीदना किसे बढ़ावा देता है ?

(1) लिंग रूढ़िबद्धता

(2) लड़के और लड़कियों के आनुवंशिक लक्षण

(3) लिंग तरलता

(4) लिंग चयन

[Question ID = 12][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q12]

1. 1 [Option ID = 45]
2. 2 [Option ID = 46]
3. 3 [Option ID = 47]
4. 4 [Option ID = 48]

13) Sarita, an English teacher observed that her students show differences in their learning levels about what she teaches. So Sarita should :

(1) follow a uniform way of teaching so that individual differences in learning are reduced.

(2) make very strict rules for the students to follow.

(3) incorporate a variety of experiences in her teaching to improve learning.

(4) not be concerned about these difficulties.

अंग्रेज़ी विषय की एक शिक्षिका, सरिता ने यह देखा कि कक्षा में जो वह पढ़ाती है उसे सीखने के स्तर पर विद्यार्थी विभिन्नताएँ दिखाते हैं। इसलिए सरिता को चाहिए कि वह :

(1) शिक्षण के एक समान तरीके का पालन करे ताकि सीखने में व्यक्तिगत अंतर कम हो।

(2) छात्रों के पालन के लिए बहुत सख्त नियम बनाए।

(3) सीखने में सुधार के लिए अपने शिक्षण में विभिन्न प्रकार के अनुभवों को शामिल करे।

(4) इन मतभेदों के बारे में ध्यान ना दे।

[Question ID = 13][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q13]

1. 1 [Option ID = 49]
2. 2 [Option ID = 50]
3. 3 [Option ID = 51]
4. 4 [Option ID = 52]

14) What should be the main purpose of assessment ?

(1) Labelling of students.

(2) Same ability-based grouping of students.

(3) Understanding learning progress of students.

(4) Detention of students who score low.

मूल्यांकन का मुख्य उद्देश्य क्या होना चाहिए ?

(1) विद्यार्थियों का नामीकरण।

(2) समान योग्यता-आधारित विद्यार्थियों का समूहीकरण।

(3) विद्यार्थियों की अधिगम प्रगति को समझना।

(4) कम अंक पाने वाले विद्यार्थियों का अवरोधन।

[Question ID = 14][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q14]

1. 1 [Option ID = 53]
2. 2 [Option ID = 54]
3. 3 [Option ID = 55]
4. 4 [Option ID = 56]

15) Involving students in the process of assessment shifts the nature of assessment from :

(1) 'Assessment of learning' to 'Assessment for learning'

(2) Formative assessment to Summative assessment

(3) Comprehensive assessment to Non-comprehensive assessment

(4) Continuous assessment to Non-continuous assessment

मूल्यांकन की प्रक्रिया में विद्यार्थियों को शामिल करके मूल्यांकन की प्रकृति में किस प्रकार का बदलाव आता है ?

(1) 'अधिगम का मूल्यांकन', 'अधिगम के लिए' मूल्यांकन हो जाता है

(2) रचनात्मक मूल्यांकन, योगात्मक मूल्यांकन में बदल जाता है

(3) व्यापक मूल्यांकन, अव्यापक मूल्यांकन में बदल जाता है

(4) सतत मूल्यांकन, असतत मूल्यांकन में बदल जाता है

[Question ID = 15][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q15]

1. 1 [Option ID = 57]
2. 2 [Option ID = 58]
3. 3 [Option ID = 59]
4. 4 [Option ID = 60]

16) In order to support inclusion of students belonging to disadvantaged groups, a teacher should :

(1) Foster sense of belonging among all students.

(2) Highlight students' weakness in front of the class.

(3) Teach these students in a separate section.

(4) Use standardised curriculum for all students.

हाशिये पर स्थित (वंचित) वर्गों से आने वाले विद्यार्थियों के समावेशन में मदद करने के लिए एक अध्यापिका को क्या करना चाहिए ?

(1) सभी छात्रों के बीच अपनेपन की भावना को बढ़ावा देना चाहिए ।

(2) कक्षा के सामने उनकी कमजोरी को उजागर करना चाहिए ।

(3) उन्हें एक अलग सेक्शन में पढ़ाना चाहिए ।

(4) सभी छात्रों के लिए मानकीकृत पाठ्यक्रम का प्रयोग करना चाहिए ।

[Question ID = 16][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q16]

1. 1 [Option ID = 61]
2. 2 [Option ID = 62]
3. 3 [Option ID = 63]
4. 4 [Option ID = 64]

17) To promote inclusion of a student with visual impairment a teacher should :

(1) verbally explain the information.

(2) show charts to explain the concept.

(3) use sign language.

(4) look at them frequently.

कक्षा में एक दृष्टिबाधिता से जूझते शिक्षार्थी के समावेशन को बढ़ावा देने के लिए, एक अध्यापिका को क्या करना चाहिए ?

(1) जानकारी का मौखिक विवरण देना चाहिए।

(2) संप्रत्यय के विवरण हेतु चार्ट दिखाना चाहिए।

(3) सांकेतिक भाषा का प्रयोग करना चाहिए।

(4) उनकी तरफ बार-बार देखना चाहिए।

[Question ID = 17][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q17]

1. 1 [Option ID = 65]
2. 2 [Option ID = 66]
3. 3 [Option ID = 67]
4. 4 [Option ID = 68]

18) The characteristic feature of a specific learning disability 'Dyslexia' is :

(1) Difficulty in comprehension of text.

(2) Difficulty in walking.

(3) Difficulty in verbal communication.

(4) Difficulty in eating.

एक विशिष्ट अधिगम असमर्थता 'पठनवैकल्य' की क्या विशेषता है ?

(1) लेख के बोध में कठिनाई

(2) चलने में कठिनाई

(3) मौखिक संप्रेषण में कठिनाई

(4) खाने में कठिनाई

[Question ID = 18][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q18]

1. 1 [Option ID = 69]
2. 2 [Option ID = 70]
3. 3 [Option ID = 71]
4. 4 [Option ID = 72]

19) Which of the following facility needs to be provided in the school to help children belonging to deprived groups ?

(1) Providing flexibility in choosing the subjects.

(2) Implementing same educational programmes for all children in the class.

(3) Forcing them to take admission in special schools.

(4) Teaching them in a separate section of same school.

वंचित समूहों से आने वाले बच्चों की सहायता के लिए स्कूल में निम्नलिखित में से कौन-सी सुविधा प्रदान करने की आवश्यकता है ?

(1) विषयों के चयन में लचीलापन प्रदान करना ।

(2) कक्षा के सभी बच्चों के लिए समान शैक्षिक कार्यक्रम लागू करना ।

(3) उन्हें किसी विशेष स्कूल में प्रवेश लेने के लिए बाध्य करना ।

(4) उन्हें उसी स्कूल के एक अलग सेक्शन में पढ़ाना ।

[Question ID = 19][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q19]

1. 1 [Option ID = 73]
2. 2 [Option ID = 74]
3. 3 [Option ID = 75]
4. 4 [Option ID = 76]

20) If Twinkle writes with her left hand, then her teacher should :

(1) Discourage her to use the left hand.

(2) Allow her to exercise her choice.

(3) Report it to the school counsellor.

(4) Force her to use the right hand.

यदि ट्वींकल अपने बाएँ हाथ से लिखती है, तो उसकी शिक्षिका को क्या करना चाहिए ?

(1) उसे बाएँ हाथ का उपयोग करने के लिए हतोत्साहित करें ।

(2) उसे अपनी पसंद का प्रयोग करने दें ।

(3) इसकी रिपोर्ट स्कूल काउंसलर को दें ।

(4) उसे दाहिने हाथ का उपयोग करने के लिए मजबूर करें ।

[Question ID = 20][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q20]

1. 1 [Option ID = 77]
2. 2 [Option ID = 78]
3. 3 [Option ID = 79]
4. 4 [Option ID = 80]

21) *Assertion (A) :*

A teacher should encourage students to work in groups and promote discussions with peers.

Reason (R) :

Learning is a social process.

Choose the correct option :

(1) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A).

(2) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A).

(3) (A) is true but (R) is false.

(4) Both (A) and (R) are false.

कथन (A) :
एक अध्यापिका द्वारा विद्यार्थियों को समूह में काम करने और सहपाठियों संग चर्चा द्वारा सीखने के लिए प्रेरित करना चाहिए ।
तर्क (R) :
अधिगम एक सामाजिक प्रक्रिया है ।
सही विकल्प चुनें :

(1) (A) और (R) दोनों सही हैं और (R), (A) की सही व्याख्या करता है ।
(2) (A) और (R) दोनों सही हैं लेकिन (R), (A) की सही व्याख्या नहीं है ।
(3) (A) सही है लेकिन (R) गलत है ।
(4) (A) और (R) दोनों गलत हैं ।

[Question ID = 21][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q21]

1. 1 [Option ID = 81]
2. 2 [Option ID = 82]
3. 3 [Option ID = 83]
4. 4 [Option ID = 84]

22) Which of the following should be used to promote effective and meaningful learning ?

(i) examples
(ii) non-examples
(iii) analogies
(iv) negative reinforcement

(1) Only (i)
(2) (i) and (ii) only
(3) (i), (ii) and (iii) only
(4) (i), (ii), (iii) and (iv)

प्रभावशाली और अर्थपूर्ण अधिगम को बढ़ावा देने के लिए निम्न में से किनका प्रयोग करना चाहिए ?

(i) उदाहरण
(ii) ग़ैर-उदाहरण
(iii) अनुरूपक
(iv) नकारात्मक पुनर्बलन

(1) केवल (i)
(2) केवल (i) और (ii)
(3) केवल (i), (ii) और (iii)
(4) (i), (ii), (iii) और (iv)

[Question ID = 22][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q22]

1. 1 [Option ID = 85]
2. 2 [Option ID = 86]

3. 3 [Option ID = 87]
4. 4 [Option ID = 88]

23) In a constructivist classroom, learning should be conceptualised as :

(1) mere reproduction of knowledge.

(2) disconnected from real life.

(3) a result of classical conditioning.

(4) a result of active interaction with environment.

एक संरचनावादी कक्षा में, अधिगम को किस प्रकार देखा जाना चाहिए ?

(1) केवल ज्ञान का पुनरुत्पादन।

(2) वास्तविक जीवन से वियोजित।

(3) शास्त्रीय अनुकूलन का परिणाम।

(4) वातावरण से सक्रिय पारस्परिकता/संपर्क का परिणाम।

[Question ID = 23][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q23]

1. 1 [Option ID = 89]
2. 2 [Option ID = 90]
3. 3 [Option ID = 91]
4. 4 [Option ID = 92]

24) Which of the following strategies helps students to remember information for longer durations ?

(1) Creating groups of meaningless words related to information.

(2) Presenting information in disorganised manner.

(3) Creative visual metaphors and analogies related to information.

(4) Presenting information without any context.

निम्न में से कौन-सी युक्ति विद्यार्थियों को जानकारी को लम्बे समय तक याद रखने में मदद करेगी ?

(1) जानकारी से संबंधित बेमतलब शब्दों का समूह बनाना।

(2) जानकारी को अव्यवस्थित रूप में प्रस्तुत करना।

(3) जानकारी से संबंधित दृश्य रूपक और समरूपक बनाना।

(4) जानकारी को बिना किसी संदर्भ के प्रस्तुत करना।

[Question ID = 24][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q24]

1. 1 [Option ID = 93]
2. 2 [Option ID = 94]
3. 3 [Option ID = 95]
4. 4 [Option ID = 96]

25) Which of the following should be avoided by a teacher if he wants to promote problem solving abilities in his students ?

(1) Motivate students to understand the problem properly.

(2) Encourage them to see different perspectives of the problem.

(3) Help them to develop the habit of doing systematic work.

(4) Encourage them to complete the task anyhow.

यदि एक शिक्षक विद्यार्थियों में समस्या समाधान क्षमताएँ विकसित करना चाहता है तो उसे निम्न में से किससे बचना चाहिए ?

(1) समस्या को ठीक से समझने के लिये विद्यार्थियों को प्रेरित करना ।

(2) विद्यार्थियों को समस्या के विभिन्न पहलू देखने के लिये प्रोत्साहित करना ।

(3) विद्यार्थियों में व्यवस्थित कार्य करने की आदत विकसित करना ।

(4) विद्यार्थियों को प्रेरित करना कि वे कार्य को जैसे भी हो जल्दी करे ।

[Question ID = 25][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q25]

1. 1 [Option ID = 97]
2. 2 [Option ID = 98]
3. 3 [Option ID = 99]
4. 4 [Option ID = 100]

26) With reference to errors made by students, a teacher should :

(1) minimize errors by negative reinforcement.

(2) minimize errors by punishment.

(3) find out the learning gaps causing errors.

(4) ignore the errors.

विद्यार्थियों की त्रुटियों के सम्बन्ध में, अध्यापिका को :

(1) नकारात्मक पुनर्बलन द्वारा त्रुटियों को कम करना चाहिए ।

(2) दण्ड द्वारा त्रुटियों को कम करना चाहिए ।

(3) उन अधिगम कमियों को खोजना चाहिए जिनकी वजह से त्रुटियाँ हुई हैं ।

(4) त्रुटियों की उपेक्षा करनी चाहिए ।

[Question ID = 26][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q26]

1. 1 [Option ID = 101]
2. 2 [Option ID = 102]
3. 3 [Option ID = 103]
4. 4 [Option ID = 104]

27) Cognition and emotions are _______.

(1) independent to each other

(2) rarely related to each other

(3) interrelated to each other

(4) not influenced by environmental factors

संज्ञान और भावनाएँ _______ हैं।

(1) एक-दूसरे से स्वतंत्र

(2) एक-दूसरे से कभी-कभार ही संबंधित

(3) एक-दूसरे से परस्पर संबंधित

(4) वातावरणीय कारकों द्वारा प्रभावित नहीं होते

[Question ID = 27][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q27]

1. 1 [Option ID = 105]
2. 2 [Option ID = 106]
3. 3 [Option ID = 107]
4. 4 [Option ID = 108]

28) A student who considers his lack of ability as the reason for repeated failures is likely to develop a sense of _________.

(1) high self-esteem

(2) learned helplessness

(3) positive self-concept

(4) increased self-efficacy

एक विद्यार्थी जो बार-बार मिलने वाली असफलताओं का कारण उसकी योग्यता की कमी को मानता है, उसमें कौन-सा भाव पैदा हो सकता है ?

(1) उच्च आत्म-सम्मान

(2) अधिगम निस्सहायता

(3) सकारात्मक आत्म-अवधारणा

(4) आत्म-प्रभावकारिता में वृद्धि

[Question ID = 28][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q28]

1. 1 [Option ID = 109]
2. 2 [Option ID = 110]
3. 3 [Option ID = 111]
4. 4 [Option ID = 112]

29) National Education Policy 2020 emphasises on :

(1) Multidisciplinary education

(2) Rigid curriculum

(3) Summative assessment

(4) Exam-centric pedagogy

राष्ट्रीय शिक्षा नीति 2020 ने किस पर जोर दिया है ?

(1) बहुविषयकता शिक्षा

(2) कठोर पाठ्यक्रम

(3) योगात्मक आकलन

(4) परीक्षा-केन्द्रित शिक्षाशास्त्र

[Question ID = 29][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q29]

1. 1 [Option ID = 113]
2. 2 [Option ID = 114]
3. 3 [Option ID = 115]
4. 4 [Option ID = 116]

30) ________ impacts learning negatively.

(1) Malnutrition

(2) Curiosity

(3) Metacognition

(4) Mastery oriented goal

_______ अधिगम को नकारात्मक रूप से प्रभावित करता है।

(1) कुपोषण

(2) उत्सुकता

(3) अभिसंज्ञान

(4) महारत उन्मुखी लक्ष्य

[Question ID = 30][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_112_Q30]

1. 1 [Option ID = 117]
2. 2 [Option ID = 118]
3. 3 [Option ID = 119]
4. 4 [Option ID = 120]

Topic:- MATH_Q31-45_P1_CTET

1) Sum of two even numbers and two odd numbers is :

(1) Always even

(2) Always odd

(3) Neither even nor odd

(4) Sometimes even and sometimes odd

दो सम संख्याओं और दो विषम संख्याओं का योगफल होता है :

(1) सदैव सम

(2) सदैव विषम

(3) न तो सम और न ही विषम

(4) कभी सम और कभी विषम

[Question ID = 31][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q31]
1. 1 [Option ID = 121]
2. 2 [Option ID = 122]
3. 3 [Option ID = 123]
4. 4 [Option ID = 124]

2) A rectangular piece of cake is cut into 4 equal parts. One of these parts is divided into two equal parts. If the one part, so obtained, is divided into 4 equal parts again, then the smallest part will be

(1) $\frac{1}{32}$ of the cake

(2) $\frac{1}{16}$ of the cake

(3) $\frac{1}{10}$ of the cake

(4) $\frac{1}{8}$ of the cake

केक के एक आयताकार टुकड़े को 4 समान भागों में काटा जाता है। इनमें से एक भाग को दो बराबर भागों में बाँटा जाता है। इस प्रकार प्राप्त एक भाग को पुनः 4 बराबर भागों में बाँटा जाता है, तो सबसे छोटा भाग होगा

(1) केक का $\frac{1}{32}$

(2) केक का $\frac{1}{16}$

(3) केक का $\frac{1}{10}$

(4) केक का $\frac{1}{8}$

[Question ID = 32][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q32]
1. 1 [Option ID = 125]
2. 2 [Option ID = 126]
3. 3 [Option ID = 127]
4. 4 [Option ID = 128]

3) Jeevan writes numbers 1 to 100 on a rectangle, which is divided into hundred equal squares. Minu shades all multiples of 8 in it with yellow. Mahin shades multiples of 9 in it with green. Then, the largest number in the rectangular array, which has both colours is

(1) 8

(2) 9

(3) 36

(4) 72

जीवन एक आयत में, जिसे 100 समान वर्गों में विभाजित किया गया है, 1 से 100 तक संख्याएँ लिखता है। मीनू इसमें 8 के सभी गुणजों को पीले रंग से छायांकित कर देती है। महिन इसमें 9 के सभी गुणजों को हरे रंग से छायांकित कर देता है। इस आयताकार व्यूह में सबसे बड़ी संख्या, जिसमें दोनों रंग भरे गए हैं, निम्न है

(1) 8

(2) 9

(3) 36

(4) 72

[Question ID = 33][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q33]

1. 1 [Option ID = 129]
2. 2 [Option ID = 130]
3. 3 [Option ID = 131]
4. 4 [Option ID = 132]

4) Anagha wants to make a 3×3 magic square using the numbers 3 to 11. What will be the sum of the numbers in each row ?

(1) 20

(2) 21

(3) 7

(4) 14

अनाघा 3 से 11 तक की संख्याओं के उपयोग से एक 3×3 मैजिक वर्ग बनाना चाहती है। प्रत्येक पंक्ति में संख्याओं का योगफल क्या होगा ?

(1) 20

(2) 21

(3) 7

(4) 14

[Question ID = 34][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q34]

1. 1 [Option ID = 133]
2. 2 [Option ID = 134]
3. 3 [Option ID = 135]
4. 4 [Option ID = 136]

5) If x and y are two numbers such that their sum is 110 and difference is 100, then

(1) $x = 100$, $y = 10$

(2) $x = 105$, $y = 5$

(3) $x = 90$, $y = 20$

(4) $x = 85$, $y = 15$

यदि x और y दो संख्याएँ इस प्रकार हैं कि इनका योगफल 110 है और इनका अंतर 100 है, तो

(1) x = 100, y = 10 है

(2) x = 105, y = 5 है

(3) x = 90, y = 20 है

(4) x = 85, y = 15 है

[Question ID = 35][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q35]

1. 1 [Option ID = 137]
2. 2 [Option ID = 138]
3. 3 [Option ID = 139]
4. 4 [Option ID = 140]

6) Which of the following numbers is divisible by 9 ?

(1) 261345

(2) 216315

(3) 216615

(4) 216617

निम्नलिखित में से कौन-सी संख्या 9 से विभाज्य है ?

(1) 261345

(2) 216315

(3) 216615

(4) 216617

[Question ID = 36][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q36]

1. 1 [Option ID = 141]
2. 2 [Option ID = 142]
3. 3 [Option ID = 143]
4. 4 [Option ID = 144]

7) The sum of all angles formed in the letter 'H' is equal to

(1) sum of angles of a triangle.

(2) sum of interior angles of a quadrilateral.

(3) angle opposite to hypotenuse of a right-angled triangle.

(4) four times the angle formed at one vertex of an equilateral triangle.

अक्षर 'H' में बने सभी कोणों का योगफल बराबर है

(1) एक त्रिभुज के कोणों के योगफल के

(2) एक चतुर्भुज के अंत:कोणों के योगफल के

(3) एक समकोण त्रिभुज के कर्ण के सम्मुख कोण के

(4) एक समबाहु त्रिभुज के एक शीर्ष पर बने कोण के चार गुने के

[Question ID = 37][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q37]
1. 1 [Option ID = 145]
2. 2 [Option ID = 146]
3. 3 [Option ID = 147]
4. 4 [Option ID = 148]

8) What will be the distance between the tips of minute hand and hour hand of a 12-hour clock at 9:00 am, if minute hand is of 4 cm and hour hand is of 3 cm ?

(1) 2 cm

(2) 4 cm

(3) 5 cm

(4) 7 cm

एक 12 घंटे वाली घड़ी में 9:00 am पर मिनट की सुई के सिरे और घंटे की सुई के सिरे के बीच की दूरी क्या होगी, यदि मिनट की सुई की लंबाई 4 cm है और घंटे की सुई की लंबाई 3 cm है ?

(1) 2 cm

(2) 4 cm

(3) 5 cm

(4) 7 cm

[Question ID = 38][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q38]
1. 1 [Option ID = 149]
2. 2 [Option ID = 150]
3. 3 [Option ID = 151]
4. 4 [Option ID = 152]

9) A teacher gave three figures to class 5 students - (i) Circle, (ii) Square and (iii) Triangle.
She asked them, "How many figures will look same after half a turn" ?
She wants her students to learn about

(1) Rotational symmetry

(2) Lines of symmetry

(3) Comparison of angles

(4) Comparison of areas

शिक्षक ने कक्षा 5 के विद्यार्थियों को तीन आकृतियाँ (i) वृत्त, (ii) वर्ग, और (iii) त्रिभुज दीं।

उन्होंने उनसे पूछा, "इनमें से कितनी आकृतियाँ आधे घूर्णन के बाद समान रहेंगी ?

वह अपने विद्यार्थियों को निम्न के बारे में अध्ययन कराना चाह रही हैं :

(1) घूर्णन सममिति

(2) सममित रेखाएँ

(3) कोणों की तुलना

(4) क्षेत्रफलों की तुलना

[Question ID = 39][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q39]

1. 1 [Option ID = 153]
2. 2 [Option ID = 154]
3. 3 [Option ID = 155]
4. 4 [Option ID = 156]

10) Bincy was born on 08-08-2007. Her age on 31-07-2022 was

(1) 14 years 11 months 31 days

(2) 14 years 11 months 30 days

(3) 14 years 11 months 23 days

(4) 15 years 11 months 30 days

बिन्सी का जन्म 08-08-2007 में हुआ। 31-07-2022 में उसकी आयु थी

(1) 14 वर्ष 11 माह 31 दिन

(2) 14 वर्ष 11 माह 30 दिन

(3) 14 वर्ष 11 माह 23 दिन

(4) 15 वर्ष 11 माह 30 दिन

[Question ID = 40][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q40]

1. 1 [Option ID = 157]
2. 2 [Option ID = 158]
3. 3 [Option ID = 159]
4. 4 [Option ID = 160]

11) Reading in an electricity meter in June 2022 was 263 units. Next month it became 345 units. If electricity charges for first 50 units is ₹ 4 per unit and for 51 to 100 units, charge is ₹ 5 per unit; what will be the total electricity charges for July 2022 ?

(1) ₹ 160

(2) ₹ 200

(3) ₹ 560

(4) ₹ 410

जून 2022 में, बिजली के एक मीटर में रीडिंग 263 यूनिट थी। अगले माह यह रीडिंग 345 यूनिट हो गई। यदि प्रथम 50 यूनिटों के लिए विद्युत शुल्क ₹ 4 प्रति यूनिट है तथा 51 से 100 यूनिटों के लिए यह शुल्क ₹ 5 प्रति यूनिट है; तो जुलाई 2022 के लिए कुल विद्युत शुल्क क्या होगा ?

(1) ₹ 160

(2) ₹ 200

(3) ₹ 360

(4) ₹ 410

[Question ID = 41][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q41]

1. 1 [Option ID = 161]
2. 2 [Option ID = 162]
3. 3 [Option ID = 163]
4. 4 [Option ID = 164]

12) A toy-car costs ₹ 35·00, a banana costs ₹ 2·50, a notebook costs ₹ 25·00 and a glass of lemon juice costs ₹ 12·50. Which of the following combination can Arun afford, if he has ₹ 50 with him ?

(1) 1 notebook, 1 banana and 2 glasses of juice

(2) 1 toy-car, 2 bananas and 1 notebook

(3) 1 notebook, 2 bananas and 1 glass of juice

(4) 2 notebooks and 1 banana

एक खिलौना-कार का मूल्य ₹ 35·00, एक केले का मूल्य ₹ 2·50, एक नोटबुक का मूल्य ₹ 25·00 तथा नींबू के जूस के एक गिलास का मूल्य ₹ 12·50 है। यदि अरुण के पास ₹ 50 हैं, तो निम्नलिखित में से किस संयोजन के लिए उसके पास पर्याप्त धनराशि है ?

(1) 1 नोटबुक, 1 केला और जूस के 2 गिलास

(2) 1 खिलौना-कार, 2 केले और 1 नोटबुक

(3) 1 नोटबुक, 2 केले और जूस का 1 गिलास

(4) 2 नोटबुक और 1 केला

[Question ID = 42][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q42]

1. 1 [Option ID = 165]
2. 2 [Option ID = 166]
3. 3 [Option ID = 167]
4. 4 [Option ID = 168]

13) Which of the following figures has largest area ?

(1) Rectangle with sides 3 units and 4 units

(2) Square with sides 3 units

(3) Circle with radius 2 units

(4) Right-angled triangle with sides 3 units and 4 units (other than hypotenuse)

निम्नलिखित में से किस आकृति का अधिकतम क्षेत्रफल है ?

(1) भुजाओं 3 इकाई और 4 इकाई वाला आयत

(2) भुजाओं 3 इकाई वाला वर्ग

(3) त्रिज्या 2 इकाई वाला वृत्त

(4) भुजाओं 3 इकाई और 4 इकाई (कर्ण को छोड़कर) वाला समकोण त्रिभुज

[Question ID = 43][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q43]

1. 1 [Option ID = 169]
2. 2 [Option ID = 170]
3. 3 [Option ID = 171]
4. 4 [Option ID = 172]

14) Marks obtained by class V students in a Mathematics Test are as shown below :
6, 1, 2, 8, 5, 0, 5, 5, 1, 9, 7, 8, 5, 0, 0, 8, 3, 8, 10, 10, 3, 4, 7, 8, 9, 8, 0, 2
How many students obtained marks more than or equal to 5 ?

(1) 14

(2) 15

(3) 16

(4) 17

एक गणित टेस्ट में कक्षा V के विद्यार्थियों द्वारा प्राप्त किए गए अंक नीचे दर्शाए अनुसार हैं :
6, 1, 2, 8, 5, 0, 5, 5, 1, 9, 7, 8, 5, 0, 0, 8, 3, 8, 10, 10, 3, 4, 7, 8, 9, 8, 0, 2
कितने विद्यार्थियों ने 5 या 5 से अधिक अंक प्राप्त किए ?

(1) 14

(2) 15

(3) 16

(4) 17

[Question ID = 44][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q44]

1. 1 [Option ID = 173]
2. 2 [Option ID = 174]
3. 3 [Option ID = 175]
4. 4 [Option ID = 176]

15) What will be the number on right hand side of the next row in the following pattern ?
1 + 3 = 4
1 + 3 + 5 = 9
1+ 3 + 5 + 7 = 16
__________ = ____

(1) 18

(2) 20

(3) 25

(4) 36

निम्नलिखित पैटर्न में अगली पंक्ति के दायें ओर क्या संख्या होगी ?

1 + 3 = 4

1 + 3 + 5 = 9

1+ 3 + 5 + 7 = 16

__________ = ____

(1) 18

(2) 20

(3) 25

(4) 36

[Question ID = 45][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q45]

1. 1 [Option ID = 177]
2. 2 [Option ID = 178]
3. 3 [Option ID = 179]
4. 4 [Option ID = 180]

Topic:- MATH_Q46-60_P1_CTET

1) According to National Curriculum Framework, 2005, which of the following shows mathematical thinking of a child ?

(1) Ability to give exact definition of mathematical concepts

(2) Ability to recall the correct formulae/facts

(3) Ability to calculate fast

(4) Ability to explain mathematical procedures

राष्ट्रीय पाठ्यचर्या रूपरेखा, 2005 के अनुसार निम्नलिखित में से कौन-सा बच्चे के गणितीय चिंतन को दर्शाता है ?

(1) गणितीय अवधारणाओं की सटीक परिभाषा देने की योग्यता

(2) सही सूत्रों/तथ्यों को स्मरण करने की योग्यता

(3) शीघ्र गणना करने की योग्यता

(4) गणितीय प्रक्रिया-विधियों को समझाने की योग्यता

[Question ID = 46][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q46]

1. 1 [Option ID = 181]
2. 2 [Option ID = 182]
3. 3 [Option ID = 183]
4. 4 [Option ID = 184]

2) Which of the following strategies are ***not*** suitable for students with low achievement in mathematics ?

(1) Using activities centered on students' interest

(2) Reducing the number of practice problems in a single work session

(3) Assigning only the most difficult problem

(4) Allocating extra time for teacher-guided practice

निम्नलिखित में से कौन-सी युक्तियाँ गणित में कम उपलब्धि वाले विद्यार्थियों के लिए उपयुक्त ***नहीं*** हैं ?

(1) विद्यार्थियों की रुचि पर केंद्रित गतिविधियों का उपयोग करना

(2) एकल कार्य सत्र में अभ्यास समस्याओं की संख्या को कम रखना

(3) केवल सबसे कठिन समस्या निर्दिष्ट करना

(4) शिक्षक-निर्देशित अभ्यास के लिए अतिरिक्त समय आवंटित करना

[Question ID = 47][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q47]

1. 1 [Option ID = 185]
2. 2 [Option ID = 186]
3. 3 [Option ID = 187]
4. 4 [Option ID = 188]

3) A child in a mathematics class says that 5 dots, 5 sticks, 5 marbles all represent the number five. The child is referring to which aspect of the number ?

(1) Ordinality

(2) Nominality

(3) Cardinality

(4) Place value

एक बच्चा गणित की कक्षा में कहता है कि 5 बिन्दु, 5 लकड़ियाँ, 5 कंचे सभी, संख्या पाँच को निरूपित करते हैं। बच्चा संख्या के किस पहलू की ओर संकेत कर रहा है ?

(1) क्रमसूचकता

(2) नामिक मान को

(3) गणनीयता

(4) स्थानीय मान

[Question ID = 48][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q48]

1. 1 [Option ID = 189]
2. 2 [Option ID = 190]
3. 3 [Option ID = 191]
4. 4 [Option ID = 192]

4) Which of the following pedagogical processes are appreciated to enhance Foundational Numeracy Skills among students as per 'NIPUN Bharat Mission' ?

A. The classroom environment should cultivate the spirit of exploration and visualization of concepts.

B. Provide opportunities to enable child to solve real-life problems and not just textbook problems.

C. The instruction should be given in local language.

D. Errors should not be given any space in a mathematics classroom.

Choose the correct options :

(1) Only D

(2) A, B and C

(3) Only A

(4) A, B and D

'निपुण भारत मिशन' के अनुसार, विद्यार्थियों के बीच मूलभूत संख्यात्मक कौशल को बढ़ाने के लिए निम्नलिखित में से कौन-सी शैक्षणिक प्रक्रियाओं को सराहा जा सकता है ?

A. कक्षा के माहौल को अवधारणाओं की खोज और दृश्यीकरण की भावना पैदा करने वाली होनी चाहिए।

B. बच्चे को वास्तविक-जीवन की समस्याओं को हल करने में सक्षम बनाने के अवसर प्रदान करें, न कि केवल पाठ्यपुस्तक की समस्याओं को।

C. निर्देश स्थानीय भाषा में दिया जाना चाहिए।

D. गणित की कक्षाओं में त्रुटियों के लिए कोई स्थान नहीं होना चाहिए।

सही विकल्प का चयन कीजिए :

(1) केवल D

(2) A, B और C

(3) केवल A

(4) A, B और D

[Question ID = 49][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q49]

1. 1 [Option ID = 193]
2. 2 [Option ID = 194]
3. 3 [Option ID = 195]
4. 4 [Option ID = 196]

5) While introducing the concept of Addition of Fractions, in class V, Daljeet, a mathematics teacher focuses only on using the standard correct procedure to solve a given problem. She gives many questions to her learners for practice by using the algorithm taught. As a mathematics teacher, Daljeet exhibits

(1) Relational understanding

(2) Instrumental understanding

(3) An understanding of the needs of her learners

(4) An understanding of the errors made by her learners in addition of fractions

कक्षा V में भिन्नों के योग की अवधारणा का परिचय कराते हुए, गणित की एक शिक्षिका दलजीत, एक समस्या को हल करने के लिए केवल सही मानक क्रियाविधि के उपयोग पर बल देती हैं। वह सिखाई गई कलन-विधि से, अपने शिक्षार्थियों को कई प्रश्न अभ्यास के लिए देती है। गणित की एक शिक्षिका के रूप में, दलजीत दर्शाती है

(1) संबंधात्मक समझ

(2) यांत्रिक समझ

(3) अपने शिक्षार्थियों की आवश्यकताओं की समझ

(4) भिन्नों के योग में अपने शिक्षार्थियों द्वारा की गई त्रुटियों की समझ

[Question ID = 50][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q50]

1. 1 [Option ID = 197]
2. 2 [Option ID = 198]
3. 3 [Option ID = 199]
4. 4 [Option ID = 200]

6) Which of the following is ***not*** an advantage of integrating Art in mathematics ?

(1) Helps visualization

(2) Connects mathematics with the real world

(3) Inculcates respect for culture and heritage

(4) Helps in rote learning in mathematics

निम्नलिखित में से कौन-सा गणित में कला को समाहित करने का फायदा ***नहीं*** है ?

(1) दृश्यीकरण में सहायता करना

(2) गणित को वास्तविक दुनिया से जोड़ना

(3) संस्कृति और विरासत के लिए सम्मान पैदा करना

(4) गणित में रटकर सीखने में सहायता करना

[Question ID = 51][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q51]

1. 1 [Option ID = 201]
2. 2 [Option ID = 202]
3. 3 [Option ID = 203]
4. 4 [Option ID = 204]

7) Gurdeep wants to develop a mathematics kit to be used in his primary mathematics classes. He must include

(1) materials that are used in everyday life.

(2) highly sophisticated instruments.

(3) only ICT-based materials.

(4) expensive concrete models.

गुरदीप प्राथमिक गणित कक्षाओं में उपयोग हेतु गणित का एक किट विकसित करना चाहता है। उसे सम्मिलित करना चाहिए -

(1) दैनिक जीवन में प्रयुक्त सामग्री

(2) उच्च परिष्कृत साधन

(3) केवल ICT-आधारित सामग्री

(4) महँगे ठोस/अमूर्त मॉडल

[Question ID = 52][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q52]

1. 1 [Option ID = 205]
2. 2 [Option ID = 206]
3. 3 [Option ID = 207]
4. 4 [Option ID = 208]

8) Which of the following represents the correct sequence of Van Hiele's levels of geometric thinking ?

(1) Visualization, Analysis, Relationships, Formal Deduction

(2) Visualization, Relationships, Analysis, Formal Deduction

(3) Relationships, Visualization, Formal Deduction, Analysis

(4) Analysis, Visualization, Relationships, Formal Deduction

निम्नलिखित में से कौन-सा वैन हैले के ज्यामितीय चिंतन के स्तरों के सही अनुक्रम को निरूपित करता है ?

(1) दृश्यीकरण, विश्लेषण, संबंध की समझ, औपचारिक निगमन

(2) दृश्यीकरण, संबंध की समझ, विश्लेषण, औपचारिक निगमन

(3) संबंध की समझ, दृश्यीकरण, औपचारिक निगमन, विश्लेषण

(4) विश्लेषण, दृश्यीकरण, संबंध की समझ, औपचारिक निगमन

[Question ID = 53][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q53]

1. 1 [Option ID = 209]
2. 2 [Option ID = 210]
3. 3 [Option ID = 211]
4. 4 [Option ID = 212]

9) The terminologies 'Area models', 'Length or Measurement models' and 'Set models' are associated with the teaching of which of the following mathematical concepts ?

(1) Place value

(2) Areas of planes

(3) Sets and data handling

(4) Fractions

शब्दावली 'क्षेत्र मॉडल', 'लम्बाई या मापन मॉडल' और 'समुच्चय (सेट) मॉडल' निम्नलिखित में से कौन-सी गणितीय अवधारणाओं के शिक्षण से संबंधित हैं ?

(1) स्थानीय मान

(2) समतलों का क्षेत्रफल

(3) समुच्चय एवं आँकड़ों का प्रबंधन

(4) भिन्न

[Question ID = 54][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q54]

1. 1 [Option ID = 213]
2. 2 [Option ID = 214]
3. 3 [Option ID = 215]
4. 4 [Option ID = 216]

10) According to National Curriculum Framework, 2005 posing meaningful problems in a mathematics classroom is one of the important practices. Which of the following is least related to the given statement ?

(1) Making students' ideas in mathematics more visible in the classroom.

(2) Emphasizing on the thinking process of students while he/she is posing a problem.

(3) Directing students to pose problems that has unique, precise and correct answer.

(4) Providing time to allow students to organize their thoughts.

राष्ट्रीय पाठ्यचर्या रूपरेखा, 2005 के अनुसार, गणित की कक्षा में अर्थपूर्ण समस्याओं को प्रस्तुत करना एक महत्त्वपूर्ण व्यवहार है। निम्नलिखित में से कौन-सा कथन उपरोक्त कथन से सबसे कम रूप से संबंधित है ?

(1) कक्षा में विद्यार्थियों के गणित के विचारों को और अधिक स्पष्ट बनाना।

(2) जब विद्यार्थी अपनी समस्या प्रस्तुत कर रहा/रही हो उस समय उसकी चिंतन प्रक्रिया पर बल देना।

(3) विद्यार्थियों को ऐसी समस्याओं को प्रस्तुत करने का निर्देश देना जिनका एक अद्वितीय, सटीक और सही उत्तर हो।

(4) विद्यार्थियों को अपने विचारों को संगठित/सुनियोजित करने का समय प्रदान करना।

[Question ID = 55][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q55]

1. 1 [Option ID = 217]
2. 2 [Option ID = 218]
3. 3 [Option ID = 219]
4. 4 [Option ID = 220]

11) Which of the following statements most appropriately represents the principle of equality in mathematics education ?

(1) Enhancing the learning of all by celebrating students' diversity

(2) Use of ICT in teaching mathematics in present times is a must for every school

(3) Only few gifted students with computational skills can develop mathematical reasoning

(4) Mathematics should be taught as compulsory subject upto class XII

निम्नलिखित कथनों में से कौन-सा गणित शिक्षा में समानता के सिद्धांत को सर्वाधिक उपयुक्त रूप से निरूपित करता है ?

(1) विद्यार्थियों में विविधता को महत्त्व देते हुए सभी के अधिगम को बढ़ावा देना

(2) वर्तमान समय में प्रत्येक स्कूल के लिए गणित के अध्यापन में ICT का उपयोग अतिआवश्यक है

(3) अभिकलन कौशल वाले केवल कुछ मेधावी छात्र ही गणितीय तर्कणा को विकसित कर पाते हैं

(4) कक्षा XII तक गणित को एक अनिवार्य विषय के रूप में पढ़ाया जाना चाहिए

[Question ID = 56][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q56]

1. 1 [Option ID = 221]
2. 2 [Option ID = 222]
3. 3 [Option ID = 223]
4. 4 [Option ID = 224]

12) When asked to write Thirty Eight, a class II child wrote it as 308. As a primary class mathematics teacher how will you rectify child's error ?

(1) Provide similar examples for practice

(2) Use manipulatives to strengthen the concept of place value

(3) Ask the child to copy the answer from his/her classmate

(4) Write the counting from 1 to 40 on blackboard and show the right answer

जब कक्षा II के बच्चे को 38 लिखने के लिए कहा गया तब उसने 308 लिखा। गणित के प्राथमिक कक्षा के शिक्षक के रूप में आप इस बच्चे की त्रुटि कैसे सुधारेंगे ?

(1) अभ्यास के लिए समान उदाहरण प्रदान करके

(2) स्थानीय मान की अवधारणा को सुदृढ़ करने के लिए हस्त कौशल सामग्री का उपयोग करके

(3) बच्चे को अपने सहपाठियों से उत्तर नकल करके लिखने के लिए कहकर

(4) श्यामपट्ट पर 1 से 40 तक की गिनती लिखकर सही उत्तर को बताकर

[Question ID = 57][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q57]

1. 1 [Option ID = 225]
2. 2 [Option ID = 226]
3. 3 [Option ID = 227]
4. 4 [Option ID = 228]

13) Who among the following are the authors of the book titled "A Handbook for Designing Mathematics Laboratory in Schools" NCERT 2005

(1) V. S. Verma and A. Mukherjee

(2) P. E. Bryant and T. Nunes

(3) Hukum Singh, Ram Avtar and V. P. Singh

(4) R. S. Aggarwal and P. Singh

किताब "अ हैंडबुक फॉर डिजाइनिंग मैथमेटिक्स लेबॉरेट्री इन स्कूल्स" एन.सी.ई.आर.टी. 2005 के लेखक निम्नलिखित में से कौन हैं ?

(1) वी.एस.वर्मा एवं ए. मुखर्जी

(2) पी.ई. ब्रायन्त एवं टी. नन्स

(3) हुकुम सिंह, राम अवतार एवं वी.पी. सिंह

(4) आर.एस. अग्रवाल एवं पी. सिंह

[Question ID = 58][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q58]

1. 1 [Option ID = 229]
2. 2 [Option ID = 230]
3. 3 [Option ID = 231]
4. 4 [Option ID = 232]

14) Which of the following is ***not*** a characteristic of open-ended questions in mathematics ?

(1) Useful for secondary classes only

(2) Trial and error

(3) Multiple answers

(4) Develops problem solving skills

निम्नलिखित में से कौन-सी गणित में खुले सिरे वाले प्रश्नों की विशेषता ***नहीं*** है ?

(1) केवल माध्यमिक कक्षाओं के लिए उपयोगी

(2) प्रयास और त्रुटि

(3) एक से अधिक उत्तर

(4) समस्या समाधान कौशल को विकसित करना

[Question ID = 59][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q59]

1. 1 [Option ID = 233]
2. 2 [Option ID = 234]
3. 3 [Option ID = 235]
4. 4 [Option ID = 236]

15) Which of the following statements is ***not*** true about Bloom's Taxonomy for mathematics ?

(1) Each domain is multi-tiered.

(2) Each domain is arranged in a hierarchical structure.

(3) Each domain classifies learning according to increasing levels of complexity.

(4) Next level of learning is a prerequisite for the lower level of learning for a particular domain.

गणित के लिए ब्लूम टैक्सोनॉमी के बारे में निम्नलिखित में से कौन-सा कथन सत्य ***नहीं*** है ?

(1) प्रत्येक पक्ष बहु-स्तरीय होता है।

(2) प्रत्येक पक्ष पदानुक्रमित संरचना में व्यवस्थित होता है।

(3) प्रत्येक पक्ष जटिलता के बढ़ते स्तरों के अनुसार सीखने को वर्गीकृत करता है।

(4) किसी एक विशेष पक्ष के अगले स्तर को सीखने के लिए निचले स्तर को सीखना पूर्वापेक्षा है।

[Question ID = 60][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_112_Q60]

1. 1 [Option ID = 237]
2. 2 [Option ID = 238]
3. 3 [Option ID = 239]
4. 4 [Option ID = 240]

Topic:- EVS_Q61-75_P1_CTET

1) Consider the following statements about Stepwells (Bavdis) :

A. These are the traditional systems of storage and conservation of rainwater.

B. These were used as community resources.

C. In stepwells, steps go down several steps deep but the people were allowed to draw water up from the well using pulleys.

The correct statements is/are

(1) Only A

(2) A and B

(3) A and C

(4) B and C

बावड़ियों (सीढ़ीदार कुओं) के विषय में निम्नलिखित कथनों पर विचार कीजिए :

A. ये वर्षा के पानी के भण्डारण और संरक्षण की पारम्परिक प्रणालियाँ हैं।

B. इनका प्रयोग सामुदायिक संसाधनों के रूप में किया जाता था।

C. बावड़ियों में सीढ़ियाँ जमीन के नीचे कई मंजिल तक जाती हैं परन्तु लोगों को घिरनियों द्वारा कुएँ से पानी खींचने की अनुमति थी।

सही कथन है/हैं

(1) केवल A

(2) A और B

(3) A और C

(4) B और C

[Question ID = 61][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q61]

1. 1 [Option ID = 241]
2. 2 [Option ID = 242]
3. 3 [Option ID = 243]
4. 4 [Option ID = 244]

2) Plants that grow without seeds are :

(1) Apples

(2) Pinus

(3) Fern

(4) Prunes

बिना बीजों के उगने वाले पौधे हैं :

(1) सेब

(2) पाइनस

(3) फर्न

(4) प्रून्स

[Question ID = 62][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q62]

1. 1 [Option ID = 245]
2. 2 [Option ID = 246]
3. 3 [Option ID = 247]
4. 4 [Option ID = 248]

3) In India we have around 22 Constitutionally recognized languages. Several States in India have their own official languages. Santhali and Kuduk languages are spoken in ______.

(1) Jharkhand

(2) Assam

(3) Manipur

(4) Odisha

भारत में हमारी करीब 22 संवैधानिक रूप से मान्यता-प्राप्त भाषाएँ हैं । भारत के अनेक राज्यों में अपनी आधिकारिक भाषाएँ हैं । संथाली एवं कुडुक भाषा बोली जाती हैं _______ में ।

(1) झारखंड

(2) असम

(3) मणिपुर

(4) ओडिशा

[Question ID = 63][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q63]

1. 1 [Option ID = 249]
2. 2 [Option ID = 250]
3. 3 [Option ID = 251]
4. 4 [Option ID = 252]

4) Jhum cultivation is :

(1) Organic agriculture

(2) Slash and burn agriculture

(3) Limited use of chemical pesticides

(4) Crop rotation

झूम खेती है :

(1) जैविक खेती

(2) काटो और जलाओ खेती

(3) रासायनिक पीड़कनाशियों का सीमित उपयोग

(4) फसल चक्रण

[Question ID = 64][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q64]

1. 1 [Option ID = 253]
2. 2 [Option ID = 254]
3. 3 [Option ID = 255]
4. 4 [Option ID = 256]

5) Solve the following riddle :
"My beak is very special
I use it like a needle
Stitching leaves I make my home
By what name I am known ?

(1) Indian Robin

(2) Sunbird

(3) Tailorbird

(4) Weaver bird

निम्नलिखित पहेली हल कीजिए :
"चोंच है मेरी बड़ी निराली
सुई हो जैसे सिलने वाली
पत्ते सिल कर घर बनाऊँ
कौन-सी चिड़िया मैं कहलाऊँ ?

(1) कलचिड़ी

(2) शक्करखोरा

(3) दर्जिन चिड़िया

(4) वीवर पक्षी (बया)

[Question ID = 65][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q65]

1. 1 [Option ID = 257]
2. 2 [Option ID = 258]
3. 3 [Option ID = 259]
4. 4 [Option ID = 260]

6) Chiropterophily is pollination of plants by :

(1) Birds

(2) Bats

(3) Squirrels

(4) Bees

जंतुपरागण किसके द्वारा पौधों के परागण की विधि है ?

(1) पक्षी

(2) चमगादड़

(3) गिलहरी

(4) मधुमक्खियाँ

[Question ID = 66][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q66]

1. 1 [Option ID = 261]
2. 2 [Option ID = 262]
3. 3 [Option ID = 263]
4. 4 [Option ID = 264]

7) Our country is rich in heritage and culture and art is a part of the culture. The famous traditional art form of West Bengal is ______.

(1) Jamdani

(2) Chikankari

(3) Patola

(4) Pochampalli

हमारे देश की विरासत एवं संस्कृति समृद्ध है तथा कला इस संस्कृति का हिस्सा है। पश्चिम बंगाल का प्रसिद्ध पारंपरिक कला का रूप ________ है।

(1) जामदानी

(2) चिकनकारी

(3) पटोला

(4) पोचमपल्ली

[Question ID = 67][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q67]

1. 1 [Option ID = 265]
2. 2 [Option ID = 266]
3. 3 [Option ID = 267]
4. 4 [Option ID = 268]

8) Consider the following statements about elephants :

A. A three month-old baby elephant generally weighs less than 1 quintal.

B. Elephants do not rest very much. They sleep for only two to four hours in a day.

C. An elephant herd mainly has females and baby elephants. The oldest female is the leader of the herd.

D. A herd may have 20 to 25 female elephants and young ones. Male elephants live in the herd till they are 8-10 years old.

The correct statements are :

(1) A, B and C

(2) B, C and D

(3) A and D only

(4) B and C only

हाथियों के बारे में निम्नलिखित कथनों पर विचार कीजिए :

A. सामान्यत: तीन माह आयु के हाथी के बच्चे का भार एक क्विंटल से कम होता है।

B. हाथी अत्यधिक आराम नहीं करते हैं। वे एक दिन में केवल दो से चार घण्टे सोते हैं।

C. हाथियों के झुण्ड में मुख्यत: हथिनियाँ और बच्चे ही रहते हैं और सबसे बुजुर्ग हथिनी ही पूरे झुण्ड की नेता होती है।

D. किसी झुण्ड में 20 से 25 हथिनियाँ और बच्चे होते हैं। नर हाथी 8-10 वर्ष की आयु होने तक ही झुण्ड में रहते हैं।

इनमें सही कथन हैं :

(1) A, B और C

(2) B, C और D

(3) केवल A और D

(4) केवल B और C

[Question ID = 68][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q68]

1. 1 [Option ID = 269]
2. 2 [Option ID = 270]
3. 3 [Option ID = 271]
4. 4 [Option ID = 272]

9) There are 3 traditional water conservation systems given below. Identify the correct option where you can see them :
Johad, Stepwell, Lakes.

(1) Nalanda, Udaipur, Prayagraj, Jodhpur
(2) Udaipur, Jaipur, Nalanda, Bikaner
(3) Prayagraj, Nainital, Udaipur, Jaisalmer
(4) Jodhpur, Jaisalmer, Bikaner, Udaipur

तीन परंपरागत जल संरक्षण की पद्धतियाँ नीचे दी हुई हैं। सही विकल्प का चयन कीजिए जहाँ आप उन्हें देख सकते हैं :
जोहाद, बावड़ी, झील।

(1) नालंदा, उदयपुर, प्रयागराज, जोधपुर
(2) उदयपुर, जयपुर, नालंदा, बीकानेर
(3) प्रयागराज, नैनीताल, उदयपुर, जैसलमेर
(4) जोधपुर, जैसलमेर, बीकानेर, उदयपुर

[Question ID = 69][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q69]

1. 1 [Option ID = 273]
2. 2 [Option ID = 274]
3. 3 [Option ID = 275]
4. 4 [Option ID = 276]

10) Neeraj Chopra is a champion Olympian. Which game does he play ?

(1) Javelin Throw
(2) Shotput Throw
(3) Archery
(4) Triple Jump

नीरज चोपड़ा एक चैम्पियन ओलंपियन हैं। वे कौन-सा खेल खेलते हैं ?

(1) जैवलिन थ्रो (भाला फेंक)
(2) शॉटपुट थ्रो
(3) आरचरी (तीरंदाज़ी)
(4) ट्रिपल जम्प

[Question ID = 70][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q70]

1. 1 [Option ID = 277]
2. 2 [Option ID = 278]
3. 3 [Option ID = 279]
4. 4 [Option ID = 280]

11) Pitcher plant (Nepenthes) traps and eats frogs, insects and even mice. In our country this plant is found in

(1) Meghalaya

(2) Nagaland

(3) Mizoram

(4) Arunachal Pradesh

घटपर्णी (नीपेन्थिस) चूहों, मेंढकों और कीड़े-मकौड़ों को फंसा कर उन्हें खा जाता है। हमारे देश में यह पौधा कहाँ पाया जाता है ?

(1) मेघालय

(2) नागालैण्ड

(3) मिज़ोरम

(4) अरुणाचल प्रदेश

[Question ID = 71][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q71]

1. 1 [Option ID = 281]
2. 2 [Option ID = 282]
3. 3 [Option ID = 283]
4. 4 [Option ID = 284]

12) Ravi's clinical pathology report diagnosed his haemoglobin level as 12 gm/dL. This means Ravi is/has :

A. Anaemic

B. Not Anaemic

C. Normal haemoglobin level

D. Normal red blood cell count

(1) Only B and C

(2) Only A and C

(3) Only C and D

(4) Only B and D

रवि की रोग-विषयक पैथोलॉजी रिपोर्ट के अनुसार उसके हीमोग्लोबिन का स्तर 12 ग्राम/डेसी लिटर है। इसका अर्थ है कि रवि

A. रक्तहीनता से ग्रस्त है

B. रक्तहीनता से ग्रस्त नहीं है

C. का सामान्य हीमोग्लोबिन स्तर है

D. की लाल रक्त कोशिका की गणना सामान्य है

(1) केवल B और C

(2) केवल A और C

(3) केवल C और D

(4) केवल B और D

[Question ID = 72][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q72]

1. 1 [Option ID = 285]
2. 2 [Option ID = 286]
3. 3 [Option ID = 287]
4. 4 [Option ID = 288]

13) Which of the following pair is correct ?

(1) Sania Mirza : Table-tennis

(2) Saina Nehwal : Badminton

(3) P.T. Usha : Weightlifting

(4) K. Malleshwari : Athletics

निम्नलिखित में से कौन-सा जोड़ा सही है ?

(1) सानिया मिर्जा : टेबल-टेनिस

(2) सायना नेहवाल : बैडमिंटन

(3) पी.टी. ऊषा : वेटलिफ्टिंग

(4) के. मल्लेश्वरी : ऐथलेटिक्स

[Question ID = 73][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q73]

1. 1 [Option ID = 289]
2. 2 [Option ID = 290]
3. 3 [Option ID = 291]
4. 4 [Option ID = 292]

14) The Earth is round and it revolves around the Sun. So when there is mid-day in India, there is mid-night in

(1) Algeria

(2) Alaska (USA)

(3) Argentina

(4) Canada

पृथ्वी गोल है और वह सूर्य की परिक्रमा करती है। अत: जब भारत में मध्याह्न (दोपहर) होता है, तब नीचे दिए गए किस देश में मध्य-रात्रि होती है ?

(1) अल्जीरिया

(2) अलास्का (यू.एस.ए.)

(3) अर्जेन्टीना

(4) कनाडा

[Question ID = 74][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q74]

1. 1 [Option ID = 293]
2. 2 [Option ID = 294]
3. 3 [Option ID = 295]
4. 4 [Option ID = 296]

15) In ancient monuments, a part of the wall comes out in a round shape and they are also higher than the walls. They are known as :

(1) Skylight

(2) Dromer

(3) Platform

(4) Bastion

प्राचीन इमारतों में, दीवार का एक हिस्सा गोलाकार में बाहर निकलता है और वे दीवारों से भी ऊँचे होते हैं। उन्हें कहते हैं :

(1) झरोखा

(2) ड्रोमर

(3) चबूतरा

(4) बुर्ज

[Question ID = 75][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q75]

1. 1 [Option ID = 297]
2. 2 [Option ID = 298]
3. 3 [Option ID = 299]
4. 4 [Option ID = 300]

Topic:- EVS_Q76-90_P1_CTET

1) EVS curriculum follows a thematic approach because

(1) thematic approach develops an integrated and holistic understanding of topics

(2) thematic approach develops a differentiated understanding of EVS topics

(3) subject-centred approach will have thick textbooks

(4) thematic approach helps one teacher teach all EVS topics easily

ई.वी.एस. पाठ्यचर्या एक विषय-वस्तु आधारित उपागम का अनुगमन करती है क्योंकि

(1) विषय-वस्तु आधारित उपागम से विषयों की एकीकृत एवं समग्र समझ का विकास होता है

(2) विषय-वस्तु आधारित उपागम से ई.वी.एस. के विषयों की विशिष्ट समझ का विकास होता है

(3) विषय-केन्द्रित उपागम में मोटी पाठ्य-पुस्तकें होंगी

(4) विषय-वस्तु आधारित उपागम से एक शिक्षक सभी ई.वी.एस. के विषयों को सरलता से पढ़ा लेता है

[Question ID = 76][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q76]

1. 1 [Option ID = 301]
2. 2 [Option ID = 302]
3. 3 [Option ID = 303]
4. 4 [Option ID = 304]

2) Nature of the Environmental Studies is described by which of the following terms ?

A. Multidisciplinary

B. Unified

C. Integrated

D. Solitary

(1) A, B and C

(2) B, C and D

(3) C and D

(4) A and C

निम्नलिखित में से कौन-से पद पर्यावरण अध्ययन की प्रकृति का वर्णन करते हैं ?

A. बहु-अनुशासनिक

B. सम्मिलित

C. एकीकृत

D. एकल

(1) A, B और C

(2) B, C और D

(3) C और D

(4) A और C

[Question ID = 77][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q77]

1. 1 [Option ID = 305]
2. 2 [Option ID = 306]
3. 3 [Option ID = 307]
4. 4 [Option ID = 308]

3) Portfolio is

(1) a collection of the best work done by a child in a particular duration.

(2) a collection of the best work done by all the children in a particular duration.

(3) a collection of all the work done by a child in a particular duration.

(4) a collection of all the work done by all the children in a particular time.

पोर्टफोलियो है

(1) एक विशेष अवधि में बच्चे द्वारा किए गए सर्वोत्तम कार्यों का संग्रह ।

(2) एक विशेष अवधि में सभी बच्चों द्वारा किए गए सर्वोत्तम कार्यों का संग्रह ।

(3) एक विशेष अवधि में बच्चे द्वारा किए गए समस्त कार्यों का संग्रह ।

(4) एक विशेष अवधि में सभी बच्चों द्वारा किए गए समस्त कार्यों का संग्रह ।

[Question ID = 78][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q78]

1. 1 [Option ID = 309]
2. 2 [Option ID = 310]
3. 3 [Option ID = 311]
4. 4 [Option ID = 312]

4) The syllabus of EVS gradually extends the child's understanding of his/her world beginning from :

(1) Family

(2) Immediate self

(3) Neighbourhood

(4) Country

ई.वी.एस. का पाठ्यक्रम संसार के बारे में बच्चे की समझ को धीरे-धीरे बढ़ाता है, ______ से आरंभ करते हुए ।

(1) परिवार

(2) स्वयं अपने आप

(3) पास-पड़ोस

(4) देश

[Question ID = 79][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q79]

1. 1 [Option ID = 313]
2. 2 [Option ID = 314]
3. 3 [Option ID = 315]
4. 4 [Option ID = 316]

5) As per EVS curriculum, children are expected to :

A. acquire awareness about immediate surroundings through lived experiences on various themes related to daily life.

B. nurture natural curiosity and creativity for immediate surroundings.

C. develop sensitivity for natural, physical and human resources in the immediate environment.

D. organize rallies and demonstrations to protect environment.

The correct option is :

(1) A and B

(2) B and C

(3) A, B and C

(4) C and D

ई.वी.एस. पाठ्यचर्या के अनुसार, बच्चों से यह अपेक्षा की जाती है कि :

A. वे दैनिक जीवन से संबंधित विभिन्न विषयों पर अपने निकटतम परिवेश के बारे में अपने अनुभवों द्वारा जानकारी प्राप्त करें ।

B. वे निकटतम परिवेश के लिए प्राकृतिक/नैसर्गिक जिज्ञासा एवं सृजनात्मकता को पोषित करें ।

C. वे निकटतम पर्यावरण में प्राकृतिक, भौतिक और मानव संसाधनों के प्रति संवेदनशीलता का विकास करें ।

D. वे पर्यावरण संरक्षण के लिए रैलियों और प्रदर्शनों का आयोजन करें ।

सही विकल्प है :

(1) A और B

(2) B और C

(3) A, B और C

(4) C और D

[Question ID = 80][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q80]

1. 1 [Option ID = 317]
2. 2 [Option ID = 318]
3. 3 [Option ID = 319]
4. 4 [Option ID = 320]

6) Which of the following experiences are important for an EVS learner ?

A. Contextual Experience

B. Contrived Experience

C. Real life Experience

D. Simulated Experience

(1) A, B and C

(2) B, C and D

(3) C, D and A

(4) D, A and B

निम्नलिखित में से पर्यावरण अध्ययन अधिगमकर्त्ता के लिए कौन-से अनुभव महत्त्वपूर्ण हैं ?

A. प्रासंगिक अनुभव

B. आविष्कारक अनुभव

C. वास्तविक जीवन अनुभव

D. अनुरूपक अनुभव

(1) A, B और C

(2) B, C और D

(3) C, D और A

(4) D, A और B

[Question ID = 81][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q81]

1. 1 [Option ID = 321]
2. 2 [Option ID = 322]
3. 3 [Option ID = 323]
4. 4 [Option ID = 324]

7) Which of the following statements is true in relation to EVS ?

A. EVS is taught from grade III to V.

B. In grades I and II the skills of EVS are embedded in the curriculum of Math and Language.

C. NCERT syllabus of EVS classifies the topics into themes and sub themes along with their possible connections.

D. The EVS curriculum enables the learner to appreciate the environment in a holistic manner and compartmentalize topics into science and social science.

(1) A, B and D

(2) B, C and D

(3) A, B and C

(4) A and B

ई.वी.एस. के संबंध में निम्नलिखित में से कौन-सा कथन सत्य है ?

A. ई.वी.एस. को ग्रेड III से V तक पढ़ाया जाता है।

B. ग्रेड I और II में ई.वी.एस. के कौशल गणित और भाषा के पाठ्यक्रम में अंतर्निहित हैं।

C. ई.वी.एस. का एन.सी.ई.आर.टी. पाठ्यचर्या विषयों को उनके संभावित कनेक्शन के साथ विषयों और उप-विषयों में वर्गीकृत करता है।

D. ई.वी.एस. पाठ्यचर्या विद्यार्थियों को पर्यावरण की समग्र रूप से सराहना करने और विषयों को विज्ञान और सामाजिक विज्ञान में विभाजित करने में सक्षम बनाता है।

(1) A, B और D

(2) B, C और D

(3) A, B और C

(4) A और B

[Question ID = 82][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q82]

1. 1 [Option ID = 325]
2. 2 [Option ID = 326]
3. 3 [Option ID = 327]
4. 4 [Option ID = 328]

8) Which perspective do teachers teaching EVS need to develop in learners to understand environmental issues ?

(1) Multidisciplinary perspective

(2) Disciplinary perspective

(3) Global perspective

(4) Preserving and protecting the environment

पर्यावरण के मुद्दों को समझने के लिए ई.वी.एस. पढ़ाने वाले शिक्षकों को विद्यार्थियों में कौन-सा परिप्रेक्ष्य विकसित करने की आवश्यकता है ?

(1) बहु-विषयक परिप्रेक्ष्य

(2) अनुशासनात्मक परिप्रेक्ष्य

(3) वैश्विक परिप्रेक्ष्य

(4) पर्यावरण का संरक्षण और सुरक्षा

[Question ID = 83][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q83]

1. 1 [Option ID = 329]
2. 2 [Option ID = 330]
3. 3 [Option ID = 331]
4. 4 [Option ID = 332]

9) Which of the following are suitable explainations of "observation" activities in EVS ?

A. To enable children to see similarities to extend children's learning.

B. To enable children to see differences to extend children's learning.

C. To enable children to seek information to extend children's learning.

D. To enable children to nurture natural curiosity to extend children's learning.

(1) A and B

(2) B and C

(3) C and D

(4) A and C

निम्नलिखित में से कौन-सी पर्यावरण अध्ययन में "अवलोकन" गतिविधियों की उपयुक्त व्याख्या है ?

A. बच्चों को समानताएँ देखने में सक्षम बनाना जिससे बच्चों के सीखने का विस्तार हो।

B. बच्चों को अंतर देखने में सक्षम बनाना जिससे बच्चों के सीखने का विस्तार हो।

C. बच्चों को सूचनाएँ प्राप्त करने में सक्षम बनाना जिससे बच्चों के सीखने का विस्तार हो।

D. बच्चों की स्वाभाविक जिज्ञासा का पोषण करना जिससे बच्चों के सीखने का विस्तार हो।

(1) A और B

(2) B और C

(3) C और D

(4) A और C

[Question ID = 84][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q84]

1. 1 [Option ID = 333]
2. 2 [Option ID = 334]
3. 3 [Option ID = 335]
4. 4 [Option ID = 336]

10) Which of the following statements clarify the nature of Continuous and Comprehensive Evaluation ?

A. CCE is assigning grades to children for their overall progress.

B. CCE is assigning marks to children for their overall progress.

C. CCE provides information about the changes in the levels of students from time to time.

D. CCE is informing children about how they can progress in their learning process.

(1) A and B

(2) B and C

(3) C and D

(4) D and A

निम्नलिखित में से कौन-से कथन सतत एवं व्यापक मूल्यांकन की प्रकृति को स्पष्ट करते हैं ?

A. सतत एवं व्यापक मूल्यांकन बच्चों की संपूर्ण प्रगति के लिए उन्हें ग्रेड दिया जाना है ।

B. सतत एवं व्यापक मूल्यांकन बच्चों की संपूर्ण प्रगति के लिए उन्हें अंक दिया जाना है ।

C. सतत एवं व्यापक मूल्यांकन समय-समय पर बच्चों के सीखने के स्तरों में आने वाले परिवर्तन की जानकारी देना है ।

D. सतत एवं व्यापक मूल्यांकन बच्चों को यह बताना है कि वे अपनी अधिगम प्रक्रिया को आगे कैसे बढ़ाएँ ।

(1) A और B

(2) B और C

(3) C और D

(4) D और A

[Question ID = 85][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q85]

1. 1 [Option ID = 337]
2. 2 [Option ID = 338]
3. 3 [Option ID = 339]
4. 4 [Option ID = 340]

11) Which of the following is most important for an EVS teacher to develop among its students towards environment conservation ?

(1) Knowledge

(2) Attitude

(3) Skill

(4) Understanding

अपने विद्यार्थियों में पर्यावरण संरक्षण के प्रति निम्नलिखित में से किसका विकास करना, एक पर्यावरण अध्ययन शिक्षक के लिए सर्वाधिक महत्त्वपूर्ण है ?

(1) ज्ञान

(2) अभिवृत्ति

(3) कौशल

(4) समझ

[Question ID = 86][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q86]

1. 1 [Option ID = 341]
2. 2 [Option ID = 342]
3. 3 [Option ID = 343]
4. 4 [Option ID = 344]

12) Tashi is finding it difficult to explain the terms, "glucose", "acid" and "acidity" given in the EVS Book. What should Tashi do ?

(1) Show the packets of glucose and acid to children.

(2) Ask students to read the Hindi meanings of these words from the dictionary.

(3) Try to explain in local language of children and discuss their experiences.

(4) Invite local doctor in class for expert lecture.

ताशी को पर्यावरण अध्ययन की पुस्तक में दिए गए शब्द "ग्लूकोज़", "एसिड" व "एसिडिटी" बच्चों को समझाने में कठिनाई हो रही है। ताशी को क्या करना चाहिए ?

(1) ग्लूकोज़ और एसिड के पैकेट ला कर बच्चों को दिखाएँ।

(2) विद्यार्थियों से शब्दकोश में से इन शब्दों के हिन्दी अर्थ पढ़ने को कहें।

(3) बच्चों की स्थानीय भाषा तथा अनुभवों पर चर्चा कर समझाने का प्रयास करें।

(4) कक्षा में स्थानीय डॉक्टर को विशेषज्ञ वार्ता के लिए आमंत्रित करें।

[Question ID = 87][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q87]

1. 1 [Option ID = 345]
2. 2 [Option ID = 346]
3. 3 [Option ID = 347]
4. 4 [Option ID = 348]

13) Environmental Studies is about which of the following forms of learning ?

A. Factual

B. Experiential

C. Experimental

(1) A and B

(2) A and C

(3) B and C

(4) A and D

पर्यावरण अध्ययन अधिगम के निम्नलिखित स्वरूपों में से किन स्वरूपों के बारे में है ?

A. तथ्यात्मक

B. अनुभवात्मक

C. प्रयोगात्मक

(1) A और B

(2) A और C

(3) B और C

(4) A और D

[Question ID = 88][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q88]

1. 1 [Option ID = 349]
2. 2 [Option ID = 350]
3. 3 [Option ID = 351]
4. 4 [Option ID = 352]

14) The EVS curriculum should stress upon which of the following ?

A. Content

B. Process

C. Facts

D. Application

(1) A and B

(2) B and C

(3) C and D

(4) B and D

पर्यावरण अध्ययन पाठ्यक्रम को निम्नलिखित में से किस पर जोर देना चाहिए ?

A. विषय-वस्तु

B. प्रक्रिया

C. तथ्य

D. अनुप्रयोग

(1) A और B

(2) B और C

(3) C और D

(4) B और D

[Question ID = 89][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q89]

1. 1 [Option ID = 353]
2. 2 [Option ID = 354]
3. 3 [Option ID = 355]
4. 4 [Option ID = 356]

15) Basva is going to conduct a puppet show on farmers' life. This will develop which of the following process skills in the students ?

(1) Remembering skill
(2) Recognising skill
(3) Conceptual skill
(4) Observation skill

बसवा किसानों के जीवन पर एक कठपुतली कार्यक्रम का मंचन करती है। इससे विद्यार्थियों में निम्नलिखित में से कौन-से प्रक्रिया कौशल का विकास होगा ?

(1) याद रखने का कौशल
(2) पहचानने का कौशल
(3) अवधारणात्मक कौशल
(4) अवलोकन कौशल

[Question ID = 90][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_112_Q90]

1. 1 [Option ID = 357]
2. 2 [Option ID = 358]
3. 3 [Option ID = 359]
4. 4 [Option ID = 360]

Topic:- Telugu_Q91-99_L1_P1_CTET

1) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన వ్యాసభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవి, దేశికుడు, సంగీతజ్ఞుడు, నాటుడు, నాటక రచయిత. 1912లో సత్యహరిశ్చంద్రీయం నాటకాన్ని రచించాడు. అంతకు ముందే ధర్మవరం రామకృష్ణ మాచార్యులు, కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు ఇంకా కొంత మంది హరిశ్చంద్ర నాటకాన్ని రాసినా, బలిజేపల్లి నాటకానికే ఖ్యాతి వచ్చింది. కారణాలు ముఖ్యంగా ఈ నాటకాన్ని గుంటూరు ఫస్ట్ కంపెనీ ప్రదర్శించడం (ఈ కంపెనీలో హరి ప్రసాద రావు, కొంపల్లి హనుమంత రావు, బలిజేపల్లి ప్రసిద్ధ నటులు), సత్యహరిశ్చంద్ర నాటక పోటీలకు బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతం నాటకాన్నే ఎన్నుకోవడం, ఈ నాటకంలోని పద్య రచన విశిష్టత కావచ్చు.
బలిజేపల్లి బుద్ధిమతీ విలాసం (1905), ఉత్తర రాఘవం (1910), సాత్రాజితీయం అనే నాటకాలను రచించినా ఒక్క సత్య హరిశ్చంద్రీయం నాటకం మాత్రమే తెలుగు నేల అంతటా నాటి నుంచి నేటి వరకు ప్రదర్శింపబడుతున్నది.
ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు (ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యుల సోదరులు) మొత్తం 12 నాటకాలు రాసినట్లు తెలుస్తున్నది. కాని ఈయన రామదాసు, రాంకబీరు, సుభద్రా పరిణయం, ప్రేమచంద్ర యోగి, రుక్మిణీకృష్ణీయం, నాటకాలు మాత్రమే ముద్రింపబడ్డాయి.
నాటక రచనలో కొంతవైవిధ్యం, కొత్త పోకడలను కాళ్ళకూరి నారాయణ రావు ప్రవేశపెట్టాడు. ఈయన నాటక రచన మూడు విధాలుగా సాగింది. పౌరాణికాలు, సాంఘికాలు, ప్రహసనాలు. ఈయన నాటకాలలో అధిక ప్రచారం పొందినవి సాంఘిక నాటకాలే. కాళ్ళకూరి 1909 లో చిత్రాభ్యుదయం అనే నాటకాన్ని సారంగధర కథను ఇతివృత్తంగా తీసుకొని పెక్కు

మార్పులు చేశాడు. 1919లో పద్మవ్యూహం, 1921లో చింతామణి, 1922లో వరవిక్రయం, 1926లో మధుసేవ నాటకాలను రచించాడు. చింతామణి నాటకంలో కృష్ణ కర్ణామృత కర్త లీలాశుకుని నాయకునిగా చేసి, చమత్కారం చేసి, దాదాపు చారిత్రాత్మక నాటకమేమోయని భ్రాంతిని కలుగజేశాడు. మధు సేవలో మద్యపానం వల్ల కలిగే కష్టనష్టాలను చిత్రించాడు. ఈయన నాటకాలన్నింటిలో పద్యాలున్నాయి, పాత్రోచిత భాష పాత్రోచిత పద్యరచన, ప్రయోగ సౌలభ్యం కలిగి ఉన్నాయి. చింతామణి, వర విక్రయం నాటకాలు వాటి నుంచి నేటికీ ప్రదర్శింపబడుతున్నాయి.

స్వరాజ్యోద్యమ ప్రభావంతో రసపుత్ర విజయం అనే చారిత్రక నాటకాన్ని 1910లో ఇచ్ఛాపురపు యజ్ఞ నారాయణ రచించాడు. ఆరోజులలో ఈ నాటకాన్ని ప్రదర్శించని సమాజమె లేదు. ఇప్పుడు ఈ నాటకం మరుగున పడిపోయింది.

శ్రీ రాముల సచ్చిదానంద శాస్త్రి 1915 ప్రాంతాన సావిత్రి నాటకాన్ని రచించిగా, మైలవరం కంపెనీ ప్రసిద్ధిలోకి తెచ్చింది. మల్లాది అచ్యుతరామ శాస్త్రి రాసిన ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణం నాటకాన్ని కూడా మైలవరం కంపెనీ ప్రసిద్ధిలోకి తెచ్చింది. ఇక ముత్తరాజు సుబ్బారవు నాటకాలలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి గాంచిన నాటకం శ్రీ కృష్ణతులాభారం 1920లో రచించాడు. రెండవ నాటకం కచదేవయాని (1939), మూడవనాటకం భక్త మార్కండేయ (1940). శ్రీకృష్ణ తులాభరం తప్ప తక్కిన నాటకాలు ప్రదర్శిస్తున్నట్లు కనబడదు.

చందాల కేశవదాసు ప్రసిద్ధ నాటకం కనకతార (1911). ఈయనే పరబ్రహ్మ పరమేశ్వరపాటను రచించాడు. ఈ గీతాన్నే నాటినుంచి నేటివరకు అన్ని నాటకసమాజాలు ప్రార్థనాగీతంగా పాడుతున్నాయి.

బందరు నాటక సమాజానికి, గున్నేశ్వరరావు కంపెనీకి ద్రోణంరాజు సీతారామారావు నాటకాలు రాసి ఇచ్చాడు. వీటిలో విజయ బబ్బిలి (1912), పీష్వా నారాయణ రావు (1912), చతుర చంద్రహాస, సారంగధర నాటకాలు ప్రసిద్ధాలు. శ్రీరామ జననం, శ్రీరామ ప్రవాసం (1914), శ్రీ రామోద్యోగం, శ్రీరామ విజయం, శ్రీరామాశ్వమేధం అనే అయిదు నాటకాలను కూడా రచించాడు.

సోమరాజు రామానుజరావు ధరణికోట, కాళిదాసు, సక్కుబాయి, దాన వీర కర్ణ, రంగూన్ రాడీ, తాజ్ మహల్, ప్రతాపరుద్రీయం మొదలైన నాటకాలను రచించాడు.

ఇక 1920–1940 మధ్యకాలంలో రచించబడిన నాటకాలలో నూతన ప్రయోగాలు జరిగాయి. ఈ ప్రయోగాలను మూడు విధాలుగా విభజించవచ్చు. మొదటిది భావ వైవిధ్యం, రెండవది రచనా వైవిధ్యం, మూడవది ప్రదర్శనా వైవిధ్యం. 1920–25 మధ్య కాలంలో దేశభక్తి పూరితాలు, సంఘ సంస్కరణాత్మక నాటకాలు రచించి ప్రదర్శించారు. 1925–30 మధ్య కాలంలో ప్రయోగాత్మకాలు, సంఘతిరస్కారాలు, 1935–40 మధ్య కాలంలో ఆంధ్ర సంస్కృతీ నిరూపణాత్మకమైన నాటకాలు వెలుగుచుశాయి.

స్వాతంత్ర్యోద్యమ స్ఫూర్తితో కొందరు దేశభక్తి పూరితమైన నాటకాలు రచించారు. దామరాజు పుండరీకాక్షుడు గాంధీమహోదయం, గాంధీవిజయం, పాంచాల పరాభవం (1921–22) రచించాడు. తెలుగులో రాజకీయ నాటకాలు లేని కొరతను ఈ రచనలు కొంత వరకు

ఉన్నాయి.

పరబ్రహ్మ పరమేశ్వర పాటను రచించినవారు

(1) బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవి

(2) ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు

(3) చందాల కేశవ దాసు

(4) కాళ్ళకూరి నారాయణరావు

[Question ID = 130][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q91]

1. 1 [Option ID = 517]
2. 2 [Option ID = 518]
3. 3 [Option ID = 519]
4. 4 [Option ID = 520]

2) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన వ్యాసభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవి, దేశికుడు, సంగీతజ్ఞుడు, నాటుడు, నాటక రచయిత. 1912లో సత్యహరిశ్చంద్రీయం నాటకాన్ని రచించాడు. అంతకు ముందే ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యులు, కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు ఇంకా కొంత మంది హరిశ్చంద్ర నాటకాన్ని రాసినా, బలిజేపల్లి నాటకానికే ఖ్యాతి వచ్చింది. కారణాలు ముఖ్యంగా ఈ నాటకాన్ని గుంటూరు ఫస్ట్ కంపెనీ ప్రదర్శించడం (ఈ కంపెనీలో హరి ప్రసాద రావు, కొంపల్లి హనుమంత రావు, బలిజేపల్లి ప్రసిద్ధ నటులు), సత్యహరిశ్చంద్ర నాటక పోటీలకు బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతం నాటకాన్నే ఎన్నుకోవడం, ఈ నాటకంలోని పద్య రచన విశిష్టత కావచ్చు.
బలిజేపల్లి బుద్ధిమతీ విలాసం (1905), ఉత్తర రాఘవం (1910), సాత్రాజితీయం అనే నాటకాలను రచించినా ఒక్క సత్య హరిశ్చంద్రీయం నాటకం మాత్రమే తెలుగు నేల అంతటా నాటి నుంచి నేటి వరకు ప్రదర్శింపబడుతున్నది.
ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు (ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యుల సోదరులు) మొత్తం 12 నాటకాలు రాసినట్లు తెలుస్తున్నది. కాని ఈయన రామదాసు, రాంకబీరు, సుభద్రా పరిణయం, ప్రేమచంద్ర యోగి, రుక్మిణీకృష్ణీయం, నాటకాలు మాత్రమే ముద్రింపబడ్డాయి.
నాటక రచనలో కొంతవైవిధ్యం, కొత్త పోకడలను కాళ్ళకూరి నారాయణ రావు ప్రవేశపెట్టాడు. ఈయన నాటక రచన మూడు విధాలుగా సాగింది. పౌరాణికాలు, సాంఘికాలు, ప్రహసనాలు. ఈయన నాటకాలలో అధిక ప్రచారం పొందినవి సాంఘిక నాటకాలే. కాళ్ళకూరి 1909 లో చిత్రాభ్యుదయం అనే నాటకాన్ని సారంగధర కథను ఇతివృత్తంగా తీసుకొని, పెక్కు మార్పులు చేశాడు. 1919లో పద్మవ్యూహం, 1921లో చింతామణి, 1922లో వరవిక్రయం, 1926లో మధుసేవ నాటకాలను రచించాడు. చింతామణి నాటకంలో కృష్ణ కర్ణామృత కర్త లీలాశుకుని నాయకునిగా చేసి, చమత్కారం చేసి, దాదాపు చారిత్రాత్మక నాటకమేమోయని భ్రాంతిని కలుగజేశాడు. మధు సేవలో మద్యపానం వల్ల కలిగే కష్టనష్టాలను చిత్రించాడు. ఈయన నాటకాలన్నింటిలో పద్యాలున్నాయి, పాత్రోచిత భాష పాత్రోచిత పద్యరచన, ప్రయోగ సౌలభ్యం కలిగి ఉన్నాయి. చింతామణి, వర విక్రయం నాటకాలు వాటి నుంచి నేటికీ ప్రదర్శింపబడుతున్నాయి

ప్రదర్శింపబడుతున్నాయి.
స్వరాజ్యోద్యమ ప్రభావంతో రసపుత్ర విజయం అనే చారిత్రక నాటకాన్ని 1910లో ఇచ్ఛాపురపు యజ్ఞ నారాయణ రచించాడు. ఆరోజులలో ఈ నాటకాన్ని ప్రదర్శించని సమాజమె లేదు. ఇప్పుడు ఈ నాటకం మరుగున పడిపోయింది.
శ్రీ రాముల సచ్చిదానంద శాస్త్రి 1915 ప్రాంతాన సావిత్రి నాటకాన్ని రచించిగా, మైలవరం కంపెనీ ప్రసిద్ధిలోకి తెచ్చింది. మల్లాది అచ్యుతరామ శాస్త్రి రాసిన ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణం నాటకాన్ని కూడా మైలవరం కంపెనీ ప్రసిద్ధిలోకి తెచ్చింది. ఇక ముత్తరాజు సుబ్బారావు నాటకాలలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి గాంచిన నాటకం శ్రీ కృష్ణతులాభారం 1920లో రచించాడు. రెండవ నాటకం కచదేవయాని (1939), మూడవనాటకం భక్త మార్కండేయ (1940). శ్రీకృష్ణ తులాభరం తప్ప తక్కిన నాటకాలు ప్రదర్శిస్తున్నట్లు కనబడదు.
చందాల కేశవదాసు ప్రసిద్ధ నాటకం కనకతార (1911). ఈయనే పరబ్రహ్మ పరమేశ్వరపాటను రచించాడు. ఈ గీతాన్నే నాటినుంచి నేటివరకు అన్ని నాటకసమాజాలు ప్రార్థనాగీతంగా పాడుతున్నాయి.
బందరు నాటక సమాజానికి, గున్నేశ్వరరావు కంపెనీకి ధ్రోణంరాజు సీతారామారావు నాటకాలు రాసి ఇచ్చాడు. వీటిలో విజయ బబ్బిలి (1912), పీష్వా నారాయణ రావు (1912), చతుర చంద్రహాస, సారంగధర నాటకాలు ప్రసిద్ధాలు. శ్రీరామ జననం, శ్రీరామ ప్రవాసం (1914), శ్రీ రామోద్యోగం, శ్రీరామ విజయం, శ్రీరామాశ్వమేధం అనే అయిదు నాటకాలను కూడా రచించాడు.
సోమరాజు రామానుజరావు ధరణికోట, కాళిదాసు, సక్కుబాయి, దాన వీర కర్ణ, రంగూన్ రాడీ, తాజ్ మహల్, ప్రతాపరుద్రీయం మొదలైన నాటకాలను రచించాడు.
ఇక 1920–1940 మధ్యకాలంలో రచించబడిన నాటకాలలో నూతన ప్రయోగాలు జరిగాయి. ఈ ప్రయోగాలను మూడు విధాలుగా విభజించవచ్చు. మొదటిది భావ వైవిధ్యం, రెండవది రచనా వైవిధ్యం, మూడవది ప్రదర్శనా వైవిధ్యం. 1920–25 మధ్య కాలంలో దేశభక్తి పూరితాలు, సంఘ సంస్కరణాత్మక నాటకాలు రచించి ప్రదర్శించారు. 1925–30 మధ్య కాలంలో ప్రయోగాత్మకాలు, సంఘతిరస్కారాలు, 1935–40 మధ్య కాలంలో ఆంధ్ర సంస్కృతీ నిరూపణాత్మకమైన నాటకాలు వెలుగుచుశాయి.
స్వాతంత్ర్యోద్యమ స్ఫూర్తితో కొందరు దేశభక్తి పూరితమైన నాటకాలు రచించారు. దామరాజు పుండరీకాక్షుడు గాంధీమహోదయం, గాంధీవిజయం, పాంచాల పరాభవం (1921–22) రచించాడు. తెలుగులో రాజకీయ నాటకాలు లేని కొరతను ఈ రచనలు కొంత వరకు తీర్చాయి.

'వరవిక్రయం' ఏ సంవత్సరంలో వెలువడింది

(1) 1919

(2) 1921

(3) 1922

(4) 1926

[Question ID = 131][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q92]

1. 1 [Option ID = 521]
2. 2 [Option ID = 522]
3. 3 [Option ID = 523]
4. 4 [Option ID = 524]

3) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన వ్యాసభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవి, దేశికుడు, సంగీతజ్ఞుడు, నాటుడు, నాటక రచయిత. 1912లో సత్యహరిశ్చంద్రీయం నాటకాన్ని రచించాడు. అంతకు ముందే ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యులు, కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు ఇంకా కొంత మంది హరిశ్చంద్ర నాటకాన్ని రాసినా, బలిజేపల్లి నాటకానికే ఖ్యాతి వచ్చింది. కారణాలు ముఖ్యంగా ఈ నాటకాన్ని గుంటూరు ఫస్ట్ కంపెనీ ప్రదర్శించడం (ఈ కంపెనీలో హరి ప్రసాద రావు, కొంపల్లి హనుమంత రావు, బలిజేపల్లి ప్రసిద్ధ నటులు), సత్యహరిశ్చంద్ర నాటక పోటీలకు బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతం నాటకాన్నే ఎన్నుకోవడం, ఈ నాటకంలోని పద్య రచన విశిష్టత కావచ్చు.

బలిజేపల్లి బుద్ధిమతీ విలాసం (1905), ఉత్తర రాఘవం (1910), సాత్రాజితీయం అనే నాటకాలను రచించినా ఒక్క సత్య హరిశ్చంద్రీయం నాటకం మాత్రమే తెలుగు నేల అంతటా నాటి నుంచి నేటి వరకు ప్రదర్శింపబడుతున్నది.

ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు (ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యుల సోదరులు) మొత్తం 12 నాటకాలు రాసినట్లు తెలుస్తున్నది. కాని ఈయన రామదాసు, రాంకబీరు, సుభద్రా పరిణయం, ప్రేమచంద్ర యోగి, రుక్మిణీకృష్ణీయం, నాటకాలు మాత్రమే ముద్రింపబడ్డాయి.

నాటక రచనలో కొంతవైవిధ్యం, కొత్త పోకడలను కాళ్ళకూరి నారాయణ రావు ప్రవేశపెట్టాడు. ఈయన నాటక రచన మూడు విధాలుగా సాగింది. పౌరాణికాలు, సాంఘికాలు, ప్రహసనాలు. ఈయన నాటకాలలో అధిక ప్రచారం పొందినవి సాంఘిక నాటకాలే. కాళ్ళకూరి 1909 లో చిత్రాభ్యుదయం అనే నాటకాన్ని సారంగధర కథను ఇతివృత్తంగా తీసుకొని, పెక్కు మార్పులు చేశాడు. 1919లో పద్మవ్యూహం, 1921లో చింతామణి, 1922లో వరవిక్రయం, 1926లో మధుసేవ నాటకాలను రచించాడు. చింతామణి నాటకంలో కృష్ణ కర్ణామృత కర్త లీలాశుకుని నాయకునిగా చేసి, చమత్కారం చేసి, దాదాపు చారిత్రాత్మక నాటకమేమోయని భ్రాంతిని కలుగజేశాడు. మధు సేవలో మద్యపానం వల్ల కలిగే కష్టనష్టాలను చిత్రించాడు. ఈయన నాటకాలన్నింటిలో పద్యాలున్నాయి, పాత్రోచిత భాష పాత్రోచిత పద్యరచన, ప్రయోగ సౌలభ్యం కలిగి ఉన్నాయి. చింతామణి, వర విక్రయం నాటకాలు వాటి నుంచి నేటికీ ప్రదర్శింపబడుతున్నాయి.

స్వరాజ్యోద్యమ ప్రభావంతో రసపుత్ర విజయం అనే చారిత్రక నాటకాన్ని 1910లో ఇచ్ఛాపురపు యజ్ఞ నారాయణ రచించాడు. ఆరోజులలో ఈ నాటకాన్ని ప్రదర్శించని సమాజమె లేదు. ఇప్పుడు ఈ నాటకం మరుగున పడిపోయింది.

శ్రీ రాముల సచ్చిదానంద శాస్త్రి 1915 ప్రాంతాన సావిత్రి నాటకాన్ని రచించిగా, మైలవరం కంపెనీ ప్రసిద్ధిలోకి తెచ్చింది. మల్లాది అచ్యుతరామ శాస్త్రి రాసిన ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణం నాటకాన్ని కూడా మైలవరం కంపెనీ ప్రసిద్ధిలోకి తెచ్చింది. ఇక ముత్తరాజు సుబ్బారవు నాటకాలలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి గాంచిన నాటకం శ్రీ కృష్ణతులాభారం 1920లో రచించాడు.

రెండవ నాటకం కచదేవయాని (1939), మూడవనాటకం భక్త మార్కండేయ (1940). శ్రీకృష్ణ తులాభరం తప్ప తక్కిన నాటకాలు ప్రదర్శిస్తున్నట్లు కనబడదు.
చందాల కేశవదాసు ప్రసిద్ధ నాటకం కనకతార (1911). ఈయనే పరబ్రహ్మ పరమేశ్వరపాటను రచించాడు. ఈ గీతాన్ని నాటినుంచి నేటివరకు అన్ని నాటకసమాజాలు ప్రార్థనాగీతంగా పాడుతున్నాయి.
బందరు నాటక సమాజానికి, గున్నేశ్వరరావు కంపెనీకి ద్రోణంరాజు సీతారామారావు నాటకాలు రాసి ఇచ్చాడు. వీటిలో విజయ బబ్బిలి (1912), పీష్వా నారాయణ రావు (1912), చతుర చంద్రహాస, సారంగధర నాటకాలు ప్రసిద్ధాలు. శ్రీరామ జననం, శ్రీరామ ప్రవాసం (1914), శ్రీ రామోద్యోగం, శ్రీరామ విజయం, శ్రీరామాశ్వమేధం అనే అయిదు నాటకాలను కూడా రచించాడు.
సోమరాజు రామానుజరావు ధరణికోట, కాళిదాసు, సక్కుబాయి, దాన వీర కర్ణ, రంగూన్ రాడీ, తాజ్ మహల్, ప్రతాపరుద్రీయం మొదలైన నాటకాలను రచించాడు.
ఇక 1920–1940 మధ్యకాలంలో రచించబడిన నాటకాలలో నూతన ప్రయోగాలు జరిగాయి. ఈ ప్రయోగాలను మూడు విధాలుగా విభజించవచ్చు. మొదటిది భావ వైవిధ్యం, రెండవది రచనా వైవిధ్యం, మూడవది ప్రదర్శనా వైవిధ్యం. 1920–25 మధ్య కాలంలో దేశభక్తి పూరితాలు, సంఘ సంస్కరణాత్మక నాటకాలు రచించి ప్రదర్శించారు. 1925–30 మధ్య కాలంలో ప్రయోగాత్మకాలు, సంఘతిరస్కారాలు, 1935–40 మధ్య కాలంలో ఆంధ్ర సంస్కృతీ నిరూపణాత్మకమైన నాటకాలు వెలుగుచుశాయి.
స్వాతంత్ర్యోద్యమ స్ఫూర్తితో కొందరు దేశభక్తి పూరితమైన నాటకాలు రచించారు. దామరాజు పుండరీకాక్షుడు గాంధీమహోదయం, గాంధీవిజయం, పాంచాల పరాభవం (1921–22) రచించాడు. తెలుగులో రాజకీయ నాటకాలు లేని కొరతను ఈ రచనలు కొంత వరకు తీర్చాయి.

'రంగూన్ రాడీ' వీరి రచన

(1) సోమరాజు రామానుజరావు

(2) చందాల కేశవ దాసు

(3) బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవి

(4) కాళ్లకూరి నారాయణరావు

[Question ID = 132][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q93]

1. 1 [Option ID = 525]
2. 2 [Option ID = 526]
3. 3 [Option ID = 527]
4. 4 [Option ID = 528]

4) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన వ్యాసభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవి, దేశికుడు, సంగీతజ్ఞుడు, నాటుడు, నాటక రచయిత. 1912లో సత్యహరిశ్చంద్రీయం నాటకాన్ని రచించాడు. అంతకు ముందే దరువరం రామకృష

మాచార్యులు, కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు ఇంకా కొంత మంది హరిశ్చంద్ర నాటకాన్ని రాసినా, బలిజేపల్లి నాటకానికే ఖ్యాతి వచ్చింది. కారణాలు ముఖ్యంగా ఈ నాటకాన్ని గుంటూరు ఫస్ట్ కంపెనీ ప్రదర్శించడం (ఈ కంపెనీలో హరి ప్రసాద రావు, కొంపల్లి హనుమంత రావు, బలిజేపల్లి ప్రసిద్ధ నటులు), సత్యహరిశ్చంద్ర నాటక పోటీలకు బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతం నాటకాన్నే ఎన్నుకోవడం, ఈ నాటకంలోని పద్య రచన విశిష్టత కావచ్చు.

బలిజేపల్లి బుద్ధిమతీ విలాసం (1905), ఉత్తర రాఘవం (1910), సాత్రాజితీయం అనే నాటకాలను రచించినా ఒక్క సత్య హరిశ్చంద్రీయం నాటకం మాత్రమే తెలుగు నేల అంతటా నాటి నుంచి నేటి వరకు ప్రదర్శింపబడుతున్నది.

ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు (ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యుల సోదరులు) మొత్తం 12 నాటకాలు రాసినట్లు తెలుస్తున్నది. కాని ఈయన రామదాసు, రాంకబీరు, సుభద్రా పరిణయం, ప్రేమచంద్ర యోగి, రుక్మిణీకృష్ణీయం, నాటకాలు మాత్రమే ముద్రింపబడ్డాయి.

నాటక రచనలో కొంతవైవిధ్యం, కొత్త పోకడలను కాళ్ళకూరి నారాయణ రావు ప్రవేశపెట్టాడు. ఈయన నాటక రచన మూడు విధాలుగా సాగింది. పౌరాణికాలు, సాంఘికాలు, ప్రహసనాలు. ఈయన నాటకాలలో అధిక ప్రచారం పొందినవి సాంఘిక నాటకాలే. కాళ్ళకూరి 1909 లో చిత్రాభ్యుదయం అనే నాటకాన్ని సారంగధర కథను ఇతివృత్తంగా తీసుకొని, పెక్కు మార్పులు చేశాడు. 1919లో పద్మవ్యూహం, 1921లో చింతామణి, 1922లో వరవిక్రయం, 1926లో మధుసేవ నాటకాలను రచించాడు. చింతామణి నాటకంలో కృష్ణ కర్ణామృత కర్త లీలాశుకుని నాయకునిగా చేసి, చమత్కారం చేసి, దాదాపు చారిత్రాత్మక నాటకమేమోయని భ్రాంతిని కలుగజేశాడు. మధు సేవలో మద్యపానం వల్ల కలిగే కష్టనష్టాలను చిత్రించాడు. ఈయన నాటకాలన్నింటిలో పద్యాలున్నాయి, పాత్రోచిత భాష పాత్రోచిత పద్యరచన, ప్రయోగ సౌలభ్యం కలిగి ఉన్నాయి. చింతామణి, వర విక్రయం నాటకాలు వాటి నుంచి నేటికీ ప్రదర్శింపబడుతున్నాయి.

స్వరాజ్యోద్యమ ప్రభావంతో రసపుత్ర విజయం అనే చారిత్రక నాటకాన్ని 1910లో ఇచ్ఛాపురపు యజ్ఞ నారాయణ రచించాడు. ఆరోజులలో ఈ నాటకాన్ని ప్రదర్శించని సమాజమె లేదు. ఇప్పుడు ఈ నాటకం మరుగున పడిపోయింది.

శ్రీ రాముల సచ్చిదానంద శాస్త్రి 1915 ప్రాంతాన సావిత్రి నాటకాన్ని రచించగా, మైలవరం కంపెనీ ప్రసిద్ధిలోకి తెచ్చింది. మల్లాది అచ్యుతరామ శాస్త్రి రాసిన ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణం నాటకాన్ని కూడా మైలవరం కంపెనీ ప్రసిద్ధిలోకి తెచ్చింది. ఇక ముత్తరాజు సుబ్బారావు నాటకాలలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి గాంచిన నాటకం శ్రీ కృష్ణతులాభారం 1920లో రచించాడు. రెండవ నాటకం కచదేవయాని (1939), మూడవనాటకం భక్త మార్కండేయ (1940). శ్రీకృష్ణ తులాభరం తప్ప తక్కిన నాటకాలు ప్రదర్శిస్తున్నట్లు కనబడదు.

చందాల కేశవదాసు ప్రసిద్ధ నాటకం కనకతార (1911). ఈయనే పరబ్రహ్మ పరమేశ్వరపాటను రచించాడు. ఈ గీతాన్నే నాటినుంచి నేటివరకు అన్ని నాటకసమాజాలు ప్రార్థనాగీతంగా పాడుతున్నాయి.

బందరు నాటక సమాజానికి, గున్నేశ్వరరావు కంపెనీకి ద్రోణంరాజు సీతారామారావు నాటకాలు రాసి ఇచ్చాడు. వీటిలో విజయ బల్లాలీ (1912), సీసా నారాయణ రావు

(1912), చతుర చంద్రహాస, సారంగధర నాటకాలు ప్రసిద్ధాలు. శ్రీరామ జననం, శ్రీరామ ప్రవాసం (1914), శ్రీ రామోద్యోగం, శ్రీరామ విజయం, శ్రీరామాశ్వమేధం అనే అయిదు నాటకాలను కూడా రచించాడు.

సోమరాజు రామానుజరావు ధరణికోట, కాళిదాసు, సక్కుబాయి, దాన వీర కర్ణ, రంగూన్ రాడీ, తాజ్ మహల్, ప్రతాపరుద్రీయం మొదలైన నాటకాలను రచించాడు.

ఇక 1920–1940 మధ్యకాలంలో రచించబడిన నాటకాలలో నూతన ప్రయోగాలు జరిగాయి. ఈ ప్రయోగాలను మూడు విధాలుగా విభజించవచ్చు. మొదటిది భావ వైవిధ్యం, రెండవది రచనా వైవిధ్యం, మూడవది ప్రదర్శనా వైవిధ్యం. 1920–25 మధ్య కాలంలో దేశభక్తి పూరితాలు, సంఘ సంస్కరణాత్మక నాటకాలు రచించి ప్రదర్శించారు. 1925–30 మధ్య కాలంలో ప్రయోగాత్మకాలు, సంఘుతిరస్కారాలు, 1935–40 మధ్య కాలంలో ఆంధ్ర సంస్కృతి నిరూపణాత్మకమైన నాటకాలు వెలుగుచుశాయి.

స్వాతంత్ర్యోద్యమ స్ఫూర్తితో కొందరు దేశభక్తి పూరితమైన నాటకాలు రచించారు. దామరాజు పుండరీకాక్షుడు గాంధీమహోదయం, గాంధీవిజయం, పాంచాల పరాభవం (1921–22) రచించాడు. తెలుగులో రాజకీయ నాటకాలు లేని కొరతను ఈ రచనలు కొంత వరకు తీర్చాయి.

మైలవరం కంపెనీ ఏ నాటకాన్ని ప్రసిద్ధిలోకి తెచ్చింది ?

(1) సావిత్రి

(2) ఉత్తర రాఘవం

(3) కనక తార

(4) కచదేవ యాని

[Question ID = 133][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q94]

1. 1 [Option ID = 529]
2. 2 [Option ID = 530]
3. 3 [Option ID = 531]
4. 4 [Option ID = 532]

5) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన వ్యాసభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవి, దేశికుడు, సంగీతజ్ఞుడు, నాటుడు, నాటక రచయిత. 1912లో సత్యహరిశ్చంద్రీయం నాటకాన్ని రచించాడు. అంతకు ముందే ధర్మవరం రామకృష్ణ మాచార్యులు, కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు ఇంకా కొంత మంది హరిశ్చంద్ర నాటకాన్ని రాసినా, బలిజేపల్లి నాటకానికే ఖ్యాతి వచ్చింది. కారణాలు ముఖ్యంగా ఈ నాటకాన్ని గుంటూరు ఫస్ట్ కంపెనీ ప్రదర్శించడం (ఈ కంపెనీలో హరి ప్రసాద రావు, కొంపల్లి హనుమంత రావు, బలిజేపల్లి ప్రసిద్ధ నటులు), సత్యహరిశ్చంద్ర నాటక పోటీలకు బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతం నాటకాన్నే ఎన్నుకోవడం, ఈ నాటకంలోని పద్య రచన విశిష్టత కావచ్చు.

బలిజేపల్లి బుద్ధిమతీ విలాసం (1905), ఉత్తర రాఘవం (1910), సాత్రాజితీయం అనే నాటకాలను రచించినా ఒకు సత్య హరిశ్చంద్రీయం నాటకం మాత్రమే తెలుగు నేల అంతటా

నాటి నుంచి నేటి వరకు ప్రదర్శింపబడుతున్నది.
ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు (ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యుల సోదరులు) మొత్తం 12 నాటకాలు రాసినట్లు తెలుస్తున్నది. కాని ఈయన రామదాసు, రాంకబీరు, సుభద్రా పరిణయం, ప్రేమచంద్ర యోగి, రుక్మిణీకృష్ణీయం, నాటకాలు మాత్రమే ముద్రింపబడ్డాయి.
నాటక రచనలో కొంతవైవిధ్యం, కొత్త పోకడలను కాళ్ళకూరి నారాయణ రావు ప్రవేశపెట్టాడు. ఈయన నాటక రచన మూడు విధాలుగా సాగింది. పౌరాణికాలు, సాంఘికాలు, ప్రహసనాలు. ఈయన నాటకాలలో అధిక ప్రచారం పొందినవి సాంఘిక నాటకాలే. కాళ్ళకూరి 1909 లో చిత్రాభ్యుదయం అనే నాటకాన్ని సారంగధర కథను ఇతివృత్తంగా తీసుకొని, పెక్కు మార్పులు చేశాడు. 1919లో పద్మవ్యూహం, 1921లో చింతామణి, 1922లో వరవిక్రయం, 1926లో మధుసేవ నాటకాలను రచించాడు. చింతామణి నాటకంలో కృష్ణ కర్ణామృత కర్త లీలాశుకుని నాయకునిగా చేసి, చమత్కారం చేసి, దాదాపు చారిత్రాత్మక నాటకమేమోయని భ్రాంతిని కలుగజేశాడు. మధు సేవలో మద్యపానం వల్ల కలిగే కష్టనష్టాలను చిత్రించాడు. ఈయన నాటకాలన్నింటిలో పద్యాలున్నాయి, పాత్రోచిత భాష పాత్రోచిత పద్యరచన, ప్రయోగ సౌలభ్యం కలిగి ఉన్నాయి. చింతామణి, వర విక్రయం నాటకాలు వాటి నుంచి నేటికీ ప్రదర్శింపబడుతున్నాయి.
స్వరాజ్యోద్యమ ప్రభావంతో రసపుత్ర విజయం అనే చారిత్రక నాటకాన్ని 1910లో ఇచ్ఛాపురపు యజ్ఞ నారాయణ రచించాడు. ఆరోజులలో ఈ నాటకాన్ని ప్రదర్శించని సమాజమె లేదు. ఇప్పుడు ఈ నాటకం మరుగున పడిపోయింది.
శ్రీ రాముల సచ్చిదానంద శాస్త్రి 1915 ప్రాంతాన సావిత్రి నాటకాన్ని రచించిగా, మైలవరం కంపెనీ ప్రసిద్ధిలోకి తెచ్చింది. మల్లాది అచ్యుతరామ శాస్త్రి రాసిన ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణం నాటకాన్ని కూడా మైలవరం కంపెనీ ప్రసిద్ధిలోకి తెచ్చింది. ఇక ముత్తరాజు సుబ్బారావు నాటకాలలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి గాంచిన నాటకం శ్రీ కృష్ణతులాభారం 1920లో రచించాడు. రెండవ నాటకం కచదేవయాని (1939), మూడవనాటకం భక్త మార్కండేయ (1940). శ్రీకృష్ణ తులాభరం తప్ప తక్కిన నాటకాలు ప్రదర్శిస్తున్నట్లు కనబడదు.
చందాల కేశవదాసు ప్రసిద్ధ నాటకం కనకతార (1911). ఈయనే పరబ్రహ్మ పరమేశ్వరపాటను రచించాడు. ఈ గీతాన్నే నాటినుంచి నేటివరకు అన్ని నాటకసమాజాలు ప్రార్థనాగీతంగా పాడుతున్నాయి.
బందరు నాటక సమాజానికి, గున్నేశ్వరరావు కంపెనీకి ద్రోణంరాజు సీతారామారావు నాటకాలు రాసి ఇచ్చాడు. వీటిలో విజయ బబ్బిలి (1912), పీష్వా నారాయణ రావు (1912), చతుర చంద్రహాస, సారంగధర నాటకాలు ప్రసిద్ధాలు. శ్రీరామ జననం, శ్రీరామ ప్రవాసం (1914), శ్రీ రామోద్యోగం, శ్రీరామ విజయం, శ్రీరామాశ్వమేధం అనే అయిదు నాటకాలను కూడా రచించాడు.
సోమరాజు రామానుజరావు ధరణికోట, కాళిదాసు, సక్కుబాయి, దాన వీర కర్ణ, రంగూన్ రాడీ, తాజ్ మహల్, ప్రతాపరుద్రీయం మొదలైన నాటకాలను రచించాడు.
ఇక 1920–1940 మధ్యకాలంలో రచించబడిన నాటకాలలో నూతన ప్రయోగాలు జరిగాయి. ఈ ప్రయోగాలను మూడు విధాలుగా విభజించవచ్చు. మొదటిది భావ వైవిధ్యం, రెండవది

[illegible]
రచనా వైవిధ్యం, మూడవది ప్రదర్శనా వైవిధ్యం. 1920–25 మధ్య కాలంలో దేశభక్తి పూరితాలు, సంఘ సంస్కరణాత్మక నాటకాలు రచించి ప్రదర్శించారు. 1925–30 మధ్య కాలంలో ప్రయోగాత్మకాలు, సంఘుతిరస్కారాలు, 1935–40 మధ్య కాలంలో ఆంధ్ర సంస్కృతీ నిరూపణాత్మకమైన నాటకాలు వెలుగుచూశాయి.
స్వాతంత్ర్యోద్యమ స్ఫూర్తితో కొందరు దేశభక్తి పూరితమైన నాటకాలు రచించారు. దామరాజు పుండరీకాక్షుడు గాంధీమహోదయం, గాంధీవిజయం, పాంచాల పరాభవం (1921–22) రచించాడు. తెలుగులో రాజకీయ నాటకాలు లేని కొరతను ఈ రచనలు కొంత వరకు తీర్చాయి.

ఈ క్రింది వాటిలో ఏది చందాలకేశవదాసు రచన

(1) కనక తార

(2) తాజ్ మహల్

(3) రంగూన్ రౌడ్

(4) శ్రీరామ ప్రవాసం

[Question ID = 134][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q95]
1. 1 [Option ID = 533]
2. 2 [Option ID = 534]
3. 3 [Option ID = 535]
4. 4 [Option ID = 536]

6) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన వ్యాసభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవి, దేశికుడు, సంగీతజ్ఞుడు, నాటుడు, నాటక రచయిత. 1912లో సత్యహరిశ్చంద్రీయం నాటకాన్ని రచించాడు. అంతకు ముందే ధర్మవరం రామకృష్ణ మాచార్యులు, కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు ఇంకా కొంత మంది హరిశ్చంద్ర నాటకాన్ని రాసినా, బలిజేపల్లి నాటకానికే ఖ్యాతి వచ్చింది. కారణాలు ముఖ్యంగా ఈ నాటకాన్ని గుంటూరు ఫస్ట్ కంపెనీ ప్రదర్శించడం (ఈ కంపెనీలో హరి ప్రసాద రావు, కొంపల్లి హనుమంత రావు, బలిజేపల్లి ప్రసిద్ధ నటులు), సత్యహరిశ్చంద్ర నాటక పోటీలకు బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతం నాటకాన్నే ఎన్నుకోవడం, ఈ నాటకంలోని పద్య రచన విశిష్టత కావచ్చు.
బలిజేపల్లి బుద్ధిమతీ విలాసం (1905), ఉత్తర రాఘవం (1910), సాత్రాజితీయం అనే నాటకాలను రచించినా ఒక్క సత్య హరిశ్చంద్రీయం నాటకం మాత్రమే తెలుగు నేల అంతటా నాటి నుంచి నేటి వరకు ప్రదర్శింపబడుతున్నది.
ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు (ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యుల సోదరులు) మొత్తం 12 నాటకాలు రాసినట్లు తెలుస్తున్నది. కాని ఈయన రామదాసు, రాంకబీరు, సుభద్రా పరిణయం, ప్రేమచంద్ర యోగి, రుక్మిణీకృష్ణీయం, నాటకాలు మాత్రమే ముద్రింపబడ్డాయి.
నాటక రచనలో కొంతవైవిధ్యం, కొత్త పోకడలను కాళ్ళకూరి నారాయణ రావు ప్రవేశపెట్టాడు. ఈయన నాటక రచన మూడు విధాలుగా సాగింది. పౌరాణికాలు, సాంఘికాలు, ప్రహసనాలు. ఈయన నాటకాలలో అదిక పచారం పొందినవి సాంమిక నాటకాలే. కాళ్ళకూరి 1909 లో

చిత్రాభ్యుదయం అనే నాటకాన్ని సారంగధర కథను ఇతివృత్తంగా తీసుకొని, పెక్కు మార్పులు చేశాడు. 1919లో పద్మవ్యూహం, 1921లో చింతామణి, 1922లో వరవిక్రయం, 1926లో మధుసేవ నాటకాలను రచించాడు. చింతామణి నాటకంలో కృష్ణ కర్ణామృత కర్త లీలాశుకుని నాయకునిగా చేసి, చమత్కారం చేసి, దాదాపు చారిత్రాత్మక నాటకమేమోయని భ్రాంతిని కలుగజేశాడు. మధు సేవలో మద్యపానం వల్ల కలిగే కష్టనష్టాలను చిత్రించాడు. ఈయన నాటకాలన్నింటిలో పద్యాలున్నాయి, పాత్రోచిత భాష పాత్రోచిత పద్యరచన, ప్రయోగ సౌలభ్యం కలిగి ఉన్నాయి. చింతామణి, వర విక్రయం నాటకాలు వాటి నుంచి నేటికీ ప్రదర్శింపబడుతున్నాయి.

స్వరాజ్యోద్యమ ప్రభావంతో రసపుత్ర విజయం అనే చారిత్రక నాటకాన్ని 1910లో ఇచ్ఛాపురపు యజ్ఞ నారాయణ రచించాడు. ఆరోజులలో ఈ నాటకాన్ని ప్రదర్శించని సమాజమె లేదు. ఇప్పుడు ఈ నాటకం మరుగున పడిపోయింది.

శ్రీ రాముల సచ్చిదానంద శాస్త్రి 1915 ప్రాంతాన సావిత్రి నాటకాన్ని రచించిగా, మైలవరం కంపెనీ ప్రసిద్ధిలోకి తెచ్చింది. మల్లాది అచ్యుతరామ శాస్త్రి రాసిన ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణం నాటకాన్ని కూడా మైలవరం కంపెనీ ప్రసిద్ధిలోకి తెచ్చింది. ఇక ముత్తరాజు సుబ్బారవు నాటకాలలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి గాంచిన నాటకం శ్రీ కృష్ణతులాభారం 1920లో రచించాడు. రెండవ నాటకం కచదేవయాని (1939), మూడవనాటకం భక్త మార్కండేయ (1940). శ్రీకృష్ణ తులాభరం తప్ప తక్కిన నాటకాలు ప్రదర్శిస్తున్నట్లు కనబడదు.

చందాల కేశవదాసు ప్రసిద్ధ నాటకం కనకతార (1911). ఈయనే పరబ్రహ్మ పరమేశ్వరపాటను రచించాడు. ఈ గీతాన్నే నాటినుంచి నేటివరకు అన్ని నాటకసమాజాలు ప్రార్ధనాగీతంగా పాడుతున్నాయి.

బందరు నాటక సమాజానికి, గున్నేశ్వరరావు కంపెనీకి ద్రోణంరాజు సీతారామారావు నాటకాలు రాసి ఇచ్చాడు. వీటిలో విజయ బబ్బిలి (1912), పీష్వా నారాయణ రావు (1912), చతుర చంద్రహాస, సారంగధర నాటకాలు ప్రసిద్ధాలు. శ్రీరామ జననం, శ్రీరామ ప్రవాసం (1914), శ్రీ రామోద్యోగం, శ్రీరామ విజయం, శ్రీరామాశ్వమేధం అనే అయిదు నాటకాలను కూడా రచించాడు.

సోమరాజు రామానుజరావు ధరణికోట, కాళిదాసు, సక్కుబాయి, దాన వీర కర్ణ, రంగూన్ రాడీ, తాజ్ మహల్, ప్రతాపరుద్రీయం మొదలైన నాటకాలను రచించాడు.

ఇక 1920–1940 మధ్యకాలంలో రచించబడిన నాటకాలలో నూతన ప్రయోగాలు జరిగాయి. ఈ ప్రయోగాలను మూడు విధాలుగా విభజించవచ్చు. మొదటిది భావ వైవిధ్యం, రెండవది రచనా వైవిధ్యం, మూడవది ప్రదర్శనా వైవిధ్యం. 1920–25 మధ్య కాలంలో దేశభక్తి పూరితాలు, సంఘ సంస్కరణాత్మక నాటకాలు రచించి ప్రదర్శించారు. 1925–30 మధ్య కాలంలో ప్రయోగాత్మకాలు, సంఘుతిరస్కారాలు, 1935–40 మధ్య కాలంలో ఆంధ్ర సంస్కృతీ నిరూపణాత్మకమైన నాటకాలు వెలుగుచుశాయి.

స్వాతంత్ర్యోద్యమ స్ఫూర్తితో కొందరు దేశభక్తి పూరితమైన నాటకాలు రచించారు. దామరాజు పుండరీకాక్షుడు గాంధీమహోదయం, గాంధీవిజయం, పాంచాల పరాభవం (1921–22) రచించాడు. తెలుగులో రాజకీయ నాటకాలు లేని కొరతను ఈ రచనలు కొంత వరకు

తీర్చాయి.

నాటకాలలో నూతన ప్రయోగాలు రచనా పరంగా జరిగిన కాలం

(1) 1935–40

(2) 1925–30

(3) 1920–25

(4) 1920–40

[Question ID = 135][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q96]

1. 1 [Option ID = 537]
2. 2 [Option ID = 538]
3. 3 [Option ID = 539]
4. 4 [Option ID = 540]

7) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన వ్యాసభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవి, దేశికుడు, సంగీతజ్ఞుడు, నాటుడు, నాటక రచయిత. 1912లో సత్యహరిశ్చంద్రీయం నాటకాన్ని రచించాడు. అంతకు ముందే ధర్మవరం రామకృష్ణ మాచార్యులు, కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు ఇంకా కొంత మంది హరిశ్చంద్ర నాటకాన్ని రాసినా, బలిజేపల్లి నాటకానికే ఖ్యాతి వచ్చింది. కారణాలు ముఖ్యంగా ఈ నాటకాన్ని గుంటూరు ఫస్ట్ కంపెనీ ప్రదర్శించడం (ఈ కంపెనీలో హరి ప్రసాద రావు, కొంపల్లి హనుమంత రావు, బలిజేపల్లి ప్రసిద్ధ నటులు), సత్యహరిశ్చంద్ర నాటక పోటీలకు బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతం నాటకాన్నే ఎన్నుకోవడం, ఈ నాటకంలోని పద్య రచన విశిష్టత కావచ్చు.

బలిజేపల్లి బుద్ధిమతీ విలాసం (1905), ఉత్తర రాఘవం (1910), సాత్రాజితీయం అనే నాటకాలను రచించినా ఒక్క సత్య హరిశ్చంద్రీయం నాటకం మాత్రమే తెలుగు నేల అంతటా నాటి నుంచి నేటి వరకు ప్రదర్శింపబడుతున్నది.

ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు (ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యుల సోదరులు) మొత్తం 12 నాటకాలు రాసినట్లు తెలుస్తున్నది. కాని ఈయన రామదాసు, రాంకబీరు, సుభద్రా పరిణయం, ప్రేమచంద్ర యోగి, రుక్మిణీకృష్ణీయం, నాటకాలు మాత్రమే ముద్రింపబడ్డాయి.

నాటక రచనలో కొంతవైవిధ్యం, కొత్త పోకడలను కాళ్ళకూరి నారాయణ రావు ప్రవేశపెట్టాడు. ఈయన నాటక రచన మూడు విధాలుగా సాగింది. పౌరాణికాలు, సాంఘికాలు, ప్రహసనాలు. ఈయన నాటకాలలో అధిక ప్రచారం పొందినవి సాంఘిక నాటకాలే. కాళ్ళకూరి 1909 లో చిత్రాభ్యుదయం అనే నాటకాన్ని సారంగధర కథను ఇతివృత్తంగా తీసుకొని, పెక్కు మార్పులు చేశాడు. 1919లో పద్మవ్యూహం, 1921లో చింతామణి, 1922లో వరవిక్రయం, 1926లో మధుసేవ నాటకాలను రచించాడు. చింతామణి నాటకంలో కృష్ణ కర్ణామృత కర్త లీలాశుకుని నాయకునిగా చేసి, చమత్కారం చేసి, దాదాపు చారిత్రాత్మక నాటకమేమోయని భ్రాంతిని కలుగజేశాడు. మధు సేవలో మద్యపానం వల్ల కలిగే కష్టనష్టాలను చిత్రించాడు. ఈయన నాటకాలన్నింటిలో పద్యాలున్నాయి, పాత్రోచిత భాష పాత్రోచిత పద్యరచన, ప్రయోగ సౌలభ్యం కలిగి ఉన్నాయి. చింతామణి, వర విక్రయం నాటకాలు నాటి నుంచి నేటికీ

ప్రదర్శింపబడుతున్నాయి.
స్వరాజ్యోద్యమ ప్రభావంతో రసపుత్ర విజయం అనే చారిత్రక నాటకాన్ని 1910లో ఇచ్చాపురపు యజ్ఞ నారాయణ రచించాడు. ఆరోజులలో ఈ నాటకాన్ని ప్రదర్శించని సమాజమె లేదు. ఇప్పుడు ఈ నాటకం మరుగున పడిపోయింది.
శ్రీ రాముల సచ్చిదానంద శాస్త్రి 1915 ప్రాంతాన సావిత్రి నాటకాన్ని రచించిగా, మైలవరం కంపెనీ ప్రసిద్ధిలోకి తెచ్చింది. మల్లాది అచ్యుతరామ శాస్త్రి రాసిన ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణం నాటకాన్ని కూడా మైలవరం కంపెనీ ప్రసిద్ధిలోకి తెచ్చింది. ఇక ముత్తరాజు సుబ్బారవు నాటకాలలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి గాంచిన నాటకం శ్రీ కృష్ణతులాభారం 1920లో రచించాడు. రెండవ నాటకం కచదేవయాని (1939), మూడవనాటకం భక్త మార్కండేయ (1940). శ్రీకృష్ణ తులాభరం తప్ప తక్కిన నాటకాలు ప్రదర్శిస్తున్నట్లు కనబడదు.
చందాల కేశవదాసు ప్రసిద్ధ నాటకం కనకతార (1911). ఈయనే పరబ్రహ్మ పరమేశ్వరపాటను రచించాడు. ఈ గీతాన్నే నాటినుంచి నేటివరకు అన్ని నాటకసమాజాలు ప్రార్థనాగీతంగా పాడుతున్నాయి.
బందరు నాటక సమాజానికి, గున్నేశ్వరరావు కంపెనీకి ధ్రోణంరాజు సీతారామారావు నాటకాలు రాసి ఇచ్చాడు. వీటిలో విజయ బబ్బిలి (1912), పీష్వా నారాయణ రావు (1912), చతుర చంద్రహాస, సారంగధర నాటకాలు ప్రసిద్ధాలు. శ్రీరామ జననం, శ్రీరామ ప్రవాసం (1914), శ్రీ రామోద్యోగం, శ్రీరామ విజయం, శ్రీరామాశ్వమేధం అనే అయిదు నాటకాలను కూడా రచించాడు.
సోమరాజు రామానుజరావు ధరణికోట, కాళిదాసు, సక్కుబాయి, దాన వీర కర్ణ, రంగూన్ రాడీ, తాజ్ మహల్, ప్రతాపరుద్రీయం మొదలైన నాటకాలను రచించాడు.
ఇక 1920–1940 మధ్యకాలంలో రచించబడిన నాటకాలలో నూతన ప్రయోగాలు జరిగాయి. ఈ ప్రయోగాలను మూడు విధాలుగా విభజించవచ్చు. మొదటిది భావ వైవిధ్యం, రెండవది రచనా వైవిధ్యం, మూడవది ప్రదర్శనా వైవిధ్యం. 1920–25 మధ్య కాలంలో దేశభక్తి పూరితాలు, సంఘ సంస్కరణాత్మక నాటకాలు రచించి ప్రదర్శించారు. 1925–30 మధ్య కాలంలో ప్రయోగాత్మకాలు, సంఘతిరస్కారాలు, 1935–40 మధ్య కాలంలో ఆంధ్ర సంస్కృతీ నిరూపణాత్మకమైన నాటకాలు వెలుగుచుశాయి.
స్వాతంత్ర్యోద్యమ స్ఫూర్తితో కొందరు దేశభక్తి పూరితమైన నాటకాలు రచించారు. దామరాజు పుండరీకాక్షుడు గాంధీమహోదయం, గాంధీవిజయం, పాంచాల పరాభవం (1921–22) రచించాడు. తెలుగులో రాజకీయ నాటకాలు లేని కొరతను ఈ రచనలు కొంత వరకు తీర్చాయి.

ఈ క్రింది వారిలో ఎవరివి రాజకీయ నాటకాలు లేని కొరతను తీర్చాయి

(1) సోమరాజు రామానుజరావు

(2) దామరాజు పుండరీ కాక్షుడు

(3) ధ్రోణం రాజు సీతారామారావు

(4) బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంత కవి

[Question ID = 136][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q97]

1. 1 [Option ID = 541]
2. 2 [Option ID = 542]
3. 3 [Option ID = 543]
4. 4 [Option ID = 544]

8) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన వ్యాసభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవి, దేశికుడు, సంగీతజ్ఞుడు, నాటుడు, నాటక రచయిత. 1912లో సత్యహరిశ్చంద్రీయం నాటకాన్ని రచించాడు. అంతకు ముందే ధర్మవరం రామకృష్ణ మాచార్యులు, కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు ఇంకా కొంత మంది హరిశ్చంద్ర నాటకాన్ని రాసినా, బలిజేపల్లి నాటకానికే ఖ్యాతి వచ్చింది. కారణాలు ముఖ్యంగా ఈ నాటకాన్ని గుంటూరు ఫస్ట్ కంపెనీ ప్రదర్శించడం (ఈ కంపెనీలో హరి ప్రసాద రావు, కొంపల్లి హనుమంత రావు, బలిజేపల్లి ప్రసిద్ధ నటులు), సత్యహరిశ్చంద్ర నాటక పోటీలకు బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతం నాటకాన్నే ఎన్నుకోవడం, ఈ నాటకంలోని పద్య రచన విశిష్టత కావచ్చు.

బలిజేపల్లి బుద్ధిమతీ విలాసం (1905), ఉత్తర రాఘవం (1910), సాత్రాజితీయం అనే నాటకాలను రచించినా ఒక్క సత్య హరిశ్చంద్రీయం నాటకం మాత్రమే తెలుగు నేల అంతటా నాటి నుంచి నేటి వరకు ప్రదర్శింపబడుతున్నది.

ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు (ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యుల సోదరులు) మొత్తం 12 నాటకాలు రాసినట్లు తెలుస్తున్నది. కాని ఈయన రామదాసు, రాంకబీరు, సుభద్రా పరిణయం, ప్రేమచంద్ర యోగి, రుక్మిణీకృష్ణీయం, నాటకాలు మాత్రమే ముద్రింపబడ్డాయి.

నాటక రచనలో కొంతవైవిధ్యం, కొత్త పోకడలను కాళ్ళకూరి నారాయణ రావు ప్రవేశపెట్టాడు. ఈయన నాటక రచన మూడు విధాలుగా సాగింది. పౌరాణికాలు, సాంఘికాలు, ప్రహసనాలు. ఈయన నాటకాలలో అధిక ప్రచారం పొందినవి సాంఘిక నాటకాలే. కాళ్ళకూరి 1909 లో చిత్రాభ్యుదయం అనే నాటకాన్ని సారంగధర కథను ఇతివృత్తంగా తీసుకొని, పెక్కు మార్పులు చేశాడు. 1919లో పద్మవ్యూహం, 1921లో చింతామణి, 1922లో వరవిక్రయం, 1926లో మధుసేవ నాటకాలను రచించాడు. చింతామణి నాటకంలో కృష్ణ కర్ణామృత కర్త లీలాశుకుని నాయకునిగా చేసి, చమత్కారం చేసి, దాదాపు చారిత్రాత్మక నాటకమేమోయని భ్రాంతిని కలుగజేశాడు. మధు సేవలో మద్యపానం వల్ల కలిగే కష్టనష్టాలను చిత్రించాడు. ఈయన నాటకాలన్నింటిలో పద్యాలున్నాయి, పాత్రోచిత భాష పాత్రోచిత పద్యరచన, ప్రయోగ సౌలభ్యం కలిగి ఉన్నాయి. చింతామణి, వర విక్రయం నాటకాలు వాటి నుంచి నేటికీ ప్రదర్శింపబడుతున్నాయి.

స్వరాజ్యోద్యమ ప్రభావంతో రసపుత్ర విజయం అనే చారిత్రక నాటకాన్ని 1910లో ఇచ్ఛాపురపు యజ్ఞ నారాయణ రచించాడు. ఆరోజులలో ఈ నాటకాన్ని ప్రదర్శించని సమాజమె లేదు. ఇప్పుడు ఈ నాటకం మరుగున పడిపోయింది.

శ్రీ రాముల సచ్చిదానంద శాస్త్రి 1915 ప్రాంతాన సావిత్రి నాటకాన్ని రచించిగా, మైలవరం కంపెనీ ప్రసిద్ధిలోకి తెచ్చింది. మల్లాది అచ్యుతరామ శాస్త్రి రాసిన ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణం నాటకాన్ని కూడా మైలవరం కంపెనీ పసిదిలోకి తెచ్చింది. ఇక ముత్తరాజు సుబ్బారావు

నాటకాలలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి గాంచిన నాటకం శ్రీ కృష్ణతులాభారం 1920లో రచించాడు. రెండవ నాటకం కచదేవయాని (1939), మూడవనాటకం భక్త మార్కండేయ (1940). శ్రీకృష్ణ తులాభరం తప్ప తక్కిన నాటకాలు ప్రదర్శిస్తున్నట్లు కనబడదు.
చందాల కేశవదాసు ప్రసిద్ధ నాటకం కనకతార (1911). ఈయనే పరబ్రహ్మ పరమేశ్వరపాటను రచించాడు. ఈ గీతాన్నే నాటినుంచి నేటివరకు అన్ని నాటకసమాజాలు ప్రార్థనాగీతంగా పాడుతున్నాయి.
బందరు నాటక సమాజానికి, గున్నేశ్వరరావు కంపెనీకి ద్రోణంరాజు సీతారామారావు నాటకాలు రాసి ఇచ్చాడు. వీటిలో విజయ బబ్బిలి (1912), పీష్వా నారాయణ రావు (1912), చతుర చంద్రహాస, సారంగధర నాటకాలు ప్రసిద్ధాలు. శ్రీరామ జననం, శ్రీరామ ప్రవాసం (1914), శ్రీ రామోద్యోగం, శ్రీరామ విజయం, శ్రీరామాశ్వమేధం అనే అయిదు నాటకాలను కూడా రచించాడు.
సోమరాజు రామానుజరావు ధరణికోట, కాళిదాసు, సక్కుబాయి, దాన వీర కర్ణ, రంగూన్ రాడీ, తాజ్ మహల్, ప్రతాపరుద్రీయం మొదలైన నాటకాలను రచించాడు.
ఇక 1920–1940 మధ్యకాలంలో రచించబడిన నాటకాలలో నూతన ప్రయోగాలు జరిగాయి. ఈ ప్రయోగాలను మూడు విధాలుగా విభజించవచ్చు. మొదటిది భావ వైవిధ్యం, రెండవది రచనా వైవిధ్యం, మూడవది ప్రదర్శనా వైవిధ్యం. 1920–25 మధ్య కాలంలో దేశభక్తి పూరితాలు, సంఘ సంస్కరణాత్మక నాటకాలు రచించి ప్రదర్శించారు. 1925–30 మధ్య కాలంలో ప్రయోగాత్మకాలు, సంఘుతిరస్కారాలు, 1935–40 మధ్య కాలంలో ఆంధ్ర సంస్కృతీ నిరూపణాత్మకమైన నాటకాలు వెలుగుచుశాయి.
స్వాతంత్ర్యోద్యమ స్ఫూర్తితో కొందరు దేశభక్తి పూరితమైన నాటకాలు రచించారు. దామరాజు పుండరీకాక్షుడు గాంధీమహోదయం, గాంధీవిజయం, పాంచాల పరాభవం (1921–22) రచించాడు. తెలుగులో రాజకీయ నాటకాలు లేని కొరతను ఈ రచనలు కొంత వరకు తీర్చాయి.

ఈ క్రింది వారిలో 12 నాటకాలు రాసినవారు

(1) కాళ్లకూరి నారాయణరావు

(2) ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు

(3) బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంత కవి

(4) చందాల కేశవ దాసు

[Question ID = 137][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q98]

1. 1 [Option ID = 545]
2. 2 [Option ID = 546]
3. 3 [Option ID = 547]
4. 4 [Option ID = 548]

9) **సూచన :** *ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన వ్యాసభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.*

బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతకవి, దేశికుడు, సంగీతజ్ఞుడు, నాటుడు, నాటక రచయిత. 1912లో

సత్యహరిశ్చంద్రీయం నాటకాన్ని రచించాడు. అంతకు ముందే ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యులు, కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులు ఇంకా కొంత మంది హరిశ్చంద్ర నాటకాన్ని రాసినా, బలిజేపల్లి నాటకానికే ఖ్యాతి వచ్చింది. కారణాలు ముఖ్యంగా ఈ నాటకాన్ని గుంటూరు ఫస్ట్ కంపెనీ ప్రదర్శించడం (ఈ కంపెనీలో హరి ప్రసాద రావు, కొంపల్లి హనుమంత రావు, బలిజేపల్లి ప్రసిద్ధ నటులు), సత్యహరిశ్చంద్ర నాటక పోటీలకు బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతం నాటకాన్నే ఎన్నుకోవడం, ఈ నాటకంలోని పద్య రచన విశిష్టత కావచ్చు.

బలిజేపల్లి బుద్ధిమతీ విలాసం (1905), ఉత్తర రాఘవం (1910), సాత్రాజితీయం అనే నాటకాలను రచించినా ఒక్క సత్య హరిశ్చంద్రీయం నాటకం మాత్రమే తెలుగు నేల అంతటా నాటి నుంచి నేటి వరకు ప్రదర్శింపబడుతున్నది.

ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు (ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యుల సోదరులు) మొత్తం 12 నాటకాలు రాసినట్లు తెలుస్తున్నది. కాని ఈయన రామదాసు, రాంకబీరు, సుభద్రా పరిణయం, ప్రేమచంద్ర యోగి, రుక్మిణీకృష్ణీయం, నాటకాలు మాత్రమే ముద్రింపబడ్డాయి.

నాటక రచనలో కొంతవైవిధ్యం, కొత్త పోకడలను కాళ్ళకూరి నారాయణ రావు ప్రవేశపెట్టాడు. ఈయన నాటక రచన మూడు విధాలుగా సాగింది. పౌరాణికాలు, సాంఘికాలు, ప్రహసనాలు. ఈయన నాటకాలలో అధిక ప్రచారం పొందినవి సాంఘిక నాటకాలే. కాళ్ళకూరి 1909 లో చిత్రాభ్యుదయం అనే నాటకాన్ని సారంగధర కథను ఇతివృత్తంగా తీసుకొని, పెక్కు మార్పులు చేశాడు. 1919లో పద్మవ్యూహం, 1921లో చింతామణి, 1922లో వరవిక్రయం, 1926లో మధుసేవ నాటకాలను రచించాడు. చింతామణి నాటకంలో కృష్ణ కర్ణామృత కర్త లీలాశుకుని నాయకునిగా చేసి, చమత్కారం చేసి, దాదాపు చారిత్రాత్మక నాటకమేమోయని భ్రాంతిని కలుగజేశాడు. మధు సేవలో మద్యపానం వల్ల కలిగే కష్టనష్టాలను చిత్రించాడు. ఈయన నాటకాలన్నింటిలో పద్యాలున్నాయి, పాత్రోచిత భాష పాత్రోచిత పద్యరచన, ప్రయోగ సౌలభ్యం కలిగి ఉన్నాయి. చింతామణి, వర విక్రయం నాటకాలు వాటి నుంచి నేటికీ ప్రదర్శింపబడుతున్నాయి.

స్వరాజ్యోద్యమ ప్రభావంతో రసపుత్ర విజయం అనే చారిత్రక నాటకాన్ని 1910లో ఇచ్ఛాపురపు యజ్ఞ నారాయణ రచించాడు. ఆరోజులలో ఈ నాటకాన్ని ప్రదర్శించని సమాజమె లేదు. ఇప్పుడు ఈ నాటకం మరుగున పడిపోయింది.

శ్రీ రాముల సచ్చిదానంద శాస్త్రి 1915 ప్రాంతాన సావిత్రి నాటకాన్ని రచించిగా, మైలవరం కంపెనీ ప్రసిద్ధిలోకి తెచ్చింది. మల్లాది అచ్యుతరామ శాస్త్రి రాసిన ద్రౌపదీ వస్త్రాపహరణం నాటకాన్ని కూడా మైలవరం కంపెనీ ప్రసిద్ధిలోకి తెచ్చింది. ఇక ముత్తరాజు సుబ్బారవు నాటకాలలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి గాంచిన నాటకం శ్రీ కృష్ణతులాభారం 1920లో రచించాడు. రెండవ నాటకం కచదేవయాని (1939), మూడవనాటకం భక్త మార్కండేయ (1940). శ్రీకృష్ణ తులాభరం తప్ప తక్కిన నాటకాలు ప్రదర్శిస్తున్నట్లు కనబడదు.

చందాల కేశవదాసు ప్రసిద్ధ నాటకం కనకతార (1911). ఈయనే పరబ్రహ్మ పరమేశ్వరపాటను రచించాడు. ఈ గీతాన్నే నాటినుంచి నేటివరకు అన్ని నాటకసమాజాలు ప్రార్థనాగీతంగా పాడుతున్నాయి.

బందరు నాటక సమాజానికి, గున్నేశ్వరరావు కంపెనీకి దోణంరాజు సీతారామారావు

నాటకాలు రాసి ఇచ్చాడు. వీటిలో విజయ బబ్బిలి (1912), పీష్వా నారాయణ రావు (1912), చతుర చంద్రహాస, సారంగధర నాటకాలు ప్రసిద్ధాలు. శ్రీరామ జననం, శ్రీరామ ప్రవాసం (1914), శ్రీ రామోద్యోగం, శ్రీరామ విజయం, శ్రీరామాశ్వమేధం అనే అయిదు నాటకాలను కూడా రచించాడు.

సోమరాజు రామానుజరావు ధరణికోట, కాళిదాసు, సక్కుబాయి, దాన వీర కర్ణ, రంగూన్ రాడీ, తాజ్ మహల్, ప్రతాపరుద్రీయం మొదలైన నాటకాలను రచించాడు.

ఇక 1920–1940 మధ్యకాలంలో రచించబడిన నాటకాలలో నూతన ప్రయోగాలు జరిగాయి. ఈ ప్రయోగాలను మూడు విధాలుగా విభజించవచ్చు. మొదటిది భావ వైవిధ్యం, రెండవది రచనా వైవిధ్యం, మూడవది ప్రదర్శనా వైవిధ్యం. 1920–25 మధ్య కాలంలో దేశభక్తి పూరితాలు, సంఘ సంస్కరణాత్మక నాటకాలు రచించి ప్రదర్శించారు. 1925–30 మధ్య కాలంలో ప్రయోగాత్మకాలు, సంఘుతిరస్కారాలు, 1935–40 మధ్య కాలంలో ఆంధ్ర సంస్కృతీ నిరూపణాత్మకమైన నాటకాలు వెలుగుచుశాయి.

స్వాతంత్ర్యోద్యమ స్ఫూర్తితో కొందరు దేశభక్తి పూరితమైన నాటకాలు రచించారు. దామరాజు పుండరీకాక్షుడు గాంధీమహోదయం, గాంధీవిజయం, పాంచాల పరాభవం (1921–22) రచించాడు. తెలుగులో రాజకీయ నాటకాలు లేని కొరతను ఈ రచనలు కొంత వరకు తీర్చాయి.

స్వరాజ్యోద్యమ ప్రభావంతో వెలువడిన నాటకం

(1) చింతామణి

(2) కచదేవయాని

(3) శ్రీకృష్ణతులాభారం

(4) రసపుత్ర విజయం

[Question ID = 138][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q99]

1. 1 [Option ID = 549]
2. 2 [Option ID = 550]
3. 3 [Option ID = 551]
4. 4 [Option ID = 552]

Topic:- Telugu_Q100-105_L1_P1_CTET

1) **సూచన :** ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన పద్యభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.

కోమల సన్నుతాంగి, మదకోకిల సుస్వన, భూషణోరుహా
రామల పుష్పజాల, సవిటాలిమదప్రచికిత్స, కేసరీ
యామిత చారుగంధీ, తరుణారుణ పల్లవహస్త, రాజకీ
రామృతవాణి పుష్పతలతాకృతి నొక్కత నిల్చె ముంగిటన్.

పద్యంలోని యతి ఏయే అక్షరాలకు చెల్లుతుంది ?

(1) 1 – 10 అక్షరాలకు

(2) 1 – 11 అక్షరాలకు

(3) 1 – 13 అక్షరాలకు

(4) 1 – 14 అక్షరాలకు

[Question ID = 139][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q100]

1. 1 [Option ID = 553]
2. 2 [Option ID = 554]
3. 3 [Option ID = 555]
4. 4 [Option ID = 556]

2) **సూచన :** ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన పద్యభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.

కోమల సన్నుతాంగి, మదకోకిల సుస్వన, భూషణోరుహా
రామల పుష్పజాల, సవిటాలిమదప్రచికిత్స, కేసరీ
యామిత చారుగంధీ, తరుణారుణ పల్లవహస్త, రాజకీ
రామృతవాణి పుష్పతలతాకృతి నొక్కత నిల్చె ముంగిటన్.

'కోమల' పదములోని గణము

(1) సగణము

(2) భగణము

(3) రగణము

(4) జగణము

[Question ID = 140][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q101]

1. 1 [Option ID = 557]
2. 2 [Option ID = 558]
3. 3 [Option ID = 559]
4. 4 [Option ID = 560]

3) **సూచన :** ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన పద్యభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.

కోమల సన్నుతాంగి, మదకోకిల సుస్వన, భూషణోరుహా
రామల పుష్పజాల, సవితాలిమదప్రచికిత్స, కేసరీ
యామిత చారుగంధీ, తరుణారుణ పల్లవహస్త, రాజకీ
రామృతవాణి పుష్పితలతాకృతి నొక్కత నిల్చె ముంగిటన్.

పద్యం ఏ అలంకారాన్ని ఆశ్రయించి ఉంది

(1) ఉత్ప్రేక్ష

(2) నిదర్శనము

(3) ఉపమ

(4) స్వభావోక్తి

[Question ID = 141][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q102]

1. 1 [Option ID = 561]
2. 2 [Option ID = 562]
3. 3 [Option ID = 563]
4. 4 [Option ID = 564]

4) **సూచన :** ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన పద్యభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.

కోమల సన్నుతాంగి, మదకోకిల సుస్వన, భూషణోరుహా
రామల పుష్పజాల, సవితాలిమదప్రచికిత్స, కేసరీ
యామిత చారుగంధీ, తరుణారుణ పల్లవహస్త, రాజకీ
రామృతవాణి పుష్పితలతాకృతి నొక్కత నిల్చె ముంగిటన్.

'తరుణారుణ'లోని సంధి

(1) ఆమ్రేడిత సంధి

(2) వృద్ధి సంధి

(3) సవర్ణ దీర్ఘ సంధి

(4) గుణ సంధి

[Question ID = 142][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q103]

1. 1 [Option ID = 565]
2. 2 [Option ID = 566]
3. 3 [Option ID = 567]
4. 4 [Option ID = 568]

5) **సూచన :** ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన పద్యభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.

కోమల సన్నతాంగి, మదకోకిల సుస్వన, భూషణోరుహా
రామల పుష్పజాల, సవితాలిమదప్రచికిత్స, కేసరీ
యామిత చారుగంధీ, తరుణారుణ పల్లవహస్త, రాజకీ
రామృతవాణి పుష్పతలతాకృతి నొక్కత నిల్చె ముంగిటన్.

పల్లవ హస్తము అంటే

(1) పల్లవుడి హస్తము

(2) పల్లపు హస్తము

(3) ఆకు పచ్చని చేయి

(4) చివురుల వంటి హస్తము

[Question ID = 143][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q104]

1. 1 [Option ID = 569]
2. 2 [Option ID = 570]
3. 3 [Option ID = 571]
4. 4 [Option ID = 572]

6) **సూచన :** ఈ క్రింది ఇవ్వబడిన పద్యభాగమును చదివి, ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు వరకు సరైన సమాధానములు రాయండి.

కోమల సన్నతాంగి, మదకోకిల సుస్వన, భూషణోరుహా
రామల పుష్పజాల, సవితాలిమదప్రచికిత్స, కేసరీ
యామిత చారుగంధీ, తరుణారుణ పల్లవహస్త, రాజకీ
రామృతవాణి పుష్పతలతాకృతి నొక్కత నిల్చె ముంగిటన్.

పద్యంలో ఛందస్సు ఏ వృత్తానికి చెందింది

(1) ఉత్పలమాల

(2) చంపక మాల

(3) శార్దూలము

(4) మత్తేభము

[Question ID = 144][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q105]

1. 1 [Option ID = 573]
2. 2 [Option ID = 574]
3. 3 [Option ID = 575]
4. 4 [Option ID = 576]

Topic:- Telugu_Q106-120_L1_P1_CTET

1) భాష అంటే

(1) ఒక కృత్రిమ వ్యవస్థ

(2) నియమ పాలనావ్యవస్థ

(3) ఒక వ్యాకరణ వ్యవస్థ

(4) అనేక నియమాలుండే వ్యవస్థ

[Question ID = 145][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q106]

1. 1 [Option ID = 577]
2. 2 [Option ID = 578]
3. 3 [Option ID = 579]
4. 4 [Option ID = 580]

2) భారతీయ పాఠశాల విద్యలో భాషావ్యూహాన్ని ఏమని పిలుస్తారు ?

(1) బహుళ భాషావాదం

(2) త్రిభాషాసూత్రం

(3) అధికార భాషా విధానం

(4) జాతీయ విద్యావిధానం 2020

[Question ID = 146][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q107]

1. 1 [Option ID = 581]
2. 2 [Option ID = 582]
3. 3 [Option ID = 583]
4. 4 [Option ID = 584]

3) ఒక విద్యార్థి పాట్నా నుంచి ముంబై వెళుతుంది. పాఠశాలలో ఆమెకు ఇంగ్లీషు ఒక భాషగా మిగతా భాషలతో పాటు వుంటుంది. ఆమె తన సమవుజ్జీలతో చుట్టుపక్కలవున్నవాళ్ళతో మెలగటం ద్వారా మరాఠీనేర్చుకోగలుగుతుంది దీని ద్వారా మీకేమి తెలుస్తుంది ?

(1) భాష నేర్చుకోవటం అంటే భాషా సముపార్జనం కూడా.

(2) ఇంగ్లీషు బాష నేర్చుకోవటం భాషను సముపార్జించటం మరియు మరాఠీ నేర్చుకోవటం భాషనేర్చుకోవటం.

(3) ఇంగ్లీషు భాషనేర్చుకోవటం భాష నేర్చుకోవటం మరియు మరాఠీ నేర్చుకోవటం భాషా సముపార్జనం.

(4) భాష నేర్చుకోవటం భాష నేర్చుకోవటమే.

[Question ID = 147][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q108]

1. 1 [Option ID = 585]
2. 2 [Option ID = 586]
3. 3 [Option ID = 587]
4. 4 [Option ID = 588]

4) పీటర్ తన మాతృ భాషలో బాగా చదువుతాడు తను ఇంగ్లీషు కూడ బాగా చదువుతాడు. దీన్నే మంటారు

(1) సామర్థ్య బదలాయింపు

(2) పరిచితమయినదాన్నించి అపరిచితమైన దానివైపుకు వెళ్ళటం

(3) భాషాసామర్థ్యం

(4) నైపుణ్య బదలాయింపు

[Question ID = 148][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q109]

1. 1 [Option ID = 589]
2. 2 [Option ID = 590]
3. 3 [Option ID = 591]
4. 4 [Option ID = 592]

5) ఆషిస్ అనే 7వ తరగతి ఉపాధ్యాయుడు అభ్యాసకులకు ఒక పొడుపు కథ నిచ్చి వాళ్ళను నలుగురు నలుగు బృందాలుగా విడగొడతాడు. అభ్యాసకులు నలుగురు నలుగురుగా ఆపొడుపు కథను పరిష్కరించటాన్ని గురించి తాము ఏమను కుంటున్నారో బయటకు చెపుతూ పరిష్కరించాలి. దీనిని ఏమంటారు ?

(1) పైకి ఆలోచించే ప్రోటోకల్

(2) మాట్లాడటానికి ఆలోచించటం

(3) పైకి మాట్లాడే ప్రోటోకల్

(4) సమస్య ఆధారిత భాషణం

[Question ID = 149][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q110]

1. 1 [Option ID = 593]
2. 2 [Option ID = 594]
3. 3 [Option ID = 595]
4. 4 [Option ID = 596]

6) ఒక పుస్తకాన్ని వాచక పుస్తకంగా ఎన్నిక చేయటంలో పరిగణలోకి తీసుకోవాల్సిన అంశం

(1) ఆ వాచకం అభ్యాసకుడి జీవితం నుంచి వచ్చి ఉండాలి

(2) వాచకం సహజ భాషలోవుండాలి, ప్రామాణిక వాచక మైవుండాలి

(3) వాచకం అభ్యాసకుడు జివిస్తున్న దేశానికి చెందినదైవుండాలి

(4) వాచకం సరైన ప్రక్రియకు చెంది వుండాలి

[Question ID = 150][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q111]

1. 1 [Option ID = 597]
2. 2 [Option ID = 598]
3. 3 [Option ID = 599]
4. 4 [Option ID = 600]

7) ఈ క్రింది వాటిలో ఏది ప్రాచీన బాష కాదు ?

(1) సంస్కృతం

(2) తమిళం

(3) మలయాళం

(4) హింది

[Question ID = 151][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q112]

1. 1 [Option ID = 601]
2. 2 [Option ID = 602]
3. 3 [Option ID = 603]
4. 4 [Option ID = 604]

8) భాష గురించిన జ్ఞానం అనేది

(1) కార్యక్రమ సంబంధ జ్ఞానం

(2) ప్రకటనాత్మక జ్ఞానం

(3) క్రమ ఆధారిత జ్ఞానం

(4) భాష యొక్క వ్యాకరణం

[Question ID = 152][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q113]

1. 1 [Option ID = 605]
2. 2 [Option ID = 606]
3. 3 [Option ID = 607]
4. 4 [Option ID = 608]

9) భాష యొక్క కేంద్రత్వం

(1) విషయాంశాన్ని నేర్చుకోవటంలో భాషకు పాత్ర వుంటుందని గుర్తించటం

(2) భాషలను విడిగా అభ్యసించాలని గుర్తించటం

(3) భాష, అభ్యాసం పరస్పర సంబంధంలో వుంటాయని గుర్తించటం

(4) భాష అనేది భావప్రసారానికి, భావాలకు భాషతో అవసరం లేదు

[Question ID = 153][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q114]

1. 1 [Option ID = 609]
2. 2 [Option ID = 610]
3. 3 [Option ID = 611]
4. 4 [Option ID = 612]

10) పోర్ట్ ఫోలియో అసెస్స్ మెంట్ అంటే

(1) తరగతిగదిలో అభ్యాసకులు నేర్చుకునే అంశాన్ని రికార్డు చేయండి

(2) అభ్యాసకుడిలో లోపం ఎక్కడవుందో గుర్తించటం

(3) సంవత్సర బోర్డు పరీక్ష మద్దతు ఇవ్వటం

(4) అభ్యాసకులు నేర్చుకునే అభ్యసన కార్యకలాపాలన్నింటినీ మూల్యాంకనం కోసం రికార్డు చేయటం

[Question ID = 154][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q115]

1. 1 [Option ID = 613]
2. 2 [Option ID = 614]

3. 3 [Option ID = 615]
4. 4 [Option ID = 616]

11) స్కిమ్మింగ్ అంటే

(1) వాచకపు మొత్తం అర్థం కోసం చదవటం

(2) నిర్దిష్ట సమాచారం కోసం చదవటం

(3) రచయిత ఉద్దేశ్యాన్ని చదవటం

(4) వాచకాతీతంగా చదవటం

[Question ID = 155][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q116]

1. 1 [Option ID = 617]
2. 2 [Option ID = 618]
3. 3 [Option ID = 619]
4. 4 [Option ID = 620]

12) సామర్థ్య ఆధారిత బోధన ఈ శక్తినిస్తుంది

(1) అభ్యసకులు విషయంమీద నైపుణ్యం పొందడం పై దృష్టిపెడతారు

(2) విషయంలో నిపుణడు కావటం

(3) అభ్యాసకులు సమాజంలో పనిచేయటాని, పనిలో

(4) అభ్యాసకులు ఎక్కువ శాతం మార్కులు తెచ్చుకోవటానికి

[Question ID = 156][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q117]

1. 1 [Option ID = 621]
2. 2 [Option ID = 622]
3. 3 [Option ID = 623]
4. 4 [Option ID = 624]

13) రాఘువన్ అనే 8 వ తరగతి ఉపాధ్యాయుడు తన విద్యార్థులను ఐదుగురు చొప్పున బృందాలుగా విడగొట్టి ప్రతివిద్యార్థిని ఒక పాత్రభాషా ఇన్ పుట్ ను ఒక ప్రత్యేకాంశం మీద సంభాషించేందుకు ఇస్తాడు. ఈ టాస్కును ఏమంటారు

(1) పైకి ఆలోచించే ప్రోటోకల్

(2) రోల్ ప్లే

(3) నాటకీయత

(4) భాషాభివృద్ధి

[Question ID = 157][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q118]

1. 1 [Option ID = 625]
2. 2 [Option ID = 626]
3. 3 [Option ID = 627]
4. 4 [Option ID = 628]

14) ఒక ఉపాధ్యాయురాలు అభ్యాసకులు అంశాలను రాసుకునేటట్లు, అవుట్ లైన్ చేసుకునేటట్లు, మొదటి ప్రతి రాసేటట్లు, దాన్ని ఆ తరువాత మెరుగుపర్చేటట్లు చివరిగా అంతిమ ప్రతిరాసేటట్లుగా తన తరగతిగదిని నిర్వహిస్తుంది. ఆ సందర్భంలో ఆ ఉపాధ్యాయురాలు అనుసరిస్తున్న వ్యూహం ఏమిటి

(1) క్రమ ఆధారిత అభ్యసనం

(2) లేఖనానికి సంబంధించిన క్రమ పద్ధతి

(3) లేఖనానికి సంబంధించిన ఉత్పాదన ఆధారిత పద్ధతి

(4) ప్రయోజనాలకోసం రాయటం

[Question ID = 158][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q119]

1. 1 [Option ID = 629]
2. 2 [Option ID = 630]
3. 3 [Option ID = 631]
4. 4 [Option ID = 632]

15) ఉచ్చారణ బోధించటానికి ఈ క్రింది వాటిలో ఏది సరైన మార్గం

(1) అభ్యాసకులందరికీ శబ్ద శాస్త్రాని బోధించటం

(2) పదాలను, శబ్దాలను అనువదించటం ద్వారా బోధించటం

(3) విభిన్నమైన జంటల ద్వారా వివరించటం

(4) పదాలకు, శబ్దలకు మధ్యవున్న సంబంధాన్ని వివరించటం

[Question ID = 159][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_105_TELUGU_Q120]

1. 1 [Option ID = 633]
2. 2 [Option ID = 634]
3. 3 [Option ID = 635]
4. 4 [Option ID = 636]

Topic:- HIN_Q121-128_L2_P1_CTET

1) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही/सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए ।*

तीन वस्तुएँ मनुष्य जीवन के लिए बहुत आवश्यक हैं – साफ़ हवा, साफ़ पानी और संतुलित भोजन । पानी और भोजन से भी ज़्यादा ज़रूरी हवा है क्योंकि पानी के बिना मनुष्य दो-चार दिन जीवित रह सकता है और भोजन के बिना तो 90 दिन तक जीते रहने के प्रमाण मिले हैं परन्तु हवा के बिना तो पाँच मिनट भी नहीं चल सकता । हवा का साफ़ होना ज़रूरी है । गंदी हवा में साँस लेने में दम घुटता है । खुले स्थानों में जहाँ गंदगी न हो, हवा साफ़ निर्मल रहती है । जैसे उत्तम निर्मल जल पीने से चित्त प्रसन्न होता है, ताकत बढ़ती है, उसी तरह निर्मल हवा भी शक्ति बढ़ाती है और मन को प्रसन्न करती है इसलिए फेफड़ों की बीमारी में खासतौर से साफ़ हवा पहुँचनी चाहिए । साँस से बाहर आने वाली हवा खराब होती है, क्योंकि उसमें खून की गंदगी मिली हुई होती है । इस हवा में चिराग तक नहीं जल सकता ।

मनुष्य जीवन के लिए सबसे अधिक आवश्यक है

(1) भोजन

(2) पानी

(3) घर

(4) वायु

[Question ID = 310][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q121]

1. 1 [Option ID = 1237]
2. 2 [Option ID = 1238]
3. 3 [Option ID = 1239]
4. 4 [Option ID = 1240]

2) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही/सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए ।*

तीन वस्तुएँ मनुष्य जीवन के लिए बहुत आवश्यक हैं – साफ़ हवा, साफ़ पानी और संतुलित भोजन । पानी और भोजन से भी ज़्यादा ज़रूरी हवा है क्योंकि पानी के बिना मनुष्य दो-चार दिन जीवित रह सकता है और भोजन के बिना तो 90 दिन तक जीते रहने के प्रमाण मिले हैं परन्तु हवा के बिना तो पाँच मिनट भी नहीं चल सकता । हवा का साफ़ होना ज़रूरी है । गंदी हवा में साँस लेने में दम घुटता है । खुले स्थानों में जहाँ गंदगी न हो, हवा साफ़ निर्मल रहती है । जैसे उत्तम निर्मल जल पीने से चित्त प्रसन्न होता है, ताकत बढ़ती है, उसी तरह निर्मल हवा भी शक्ति बढ़ाती है और मन को प्रसन्न करती है इसलिए फेफड़ों की बीमारी में खासतौर से साफ़ हवा पहुँचनी चाहिए । साँस से बाहर आने वाली हवा खराब होती है, क्योंकि उसमें खून की गंदगी मिली हुई होती है । इस हवा में चिराग तक नहीं जल सकता ।

मनुष्य के भोजन के बिना कितने दिन तक जीवित रहने के साक्ष्य मिले हैं ?

(1) 60 दिन

(2) 90 दिन

(3) 40 दिन

(4) 30 दिन

[Question ID = 311][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q122]

1. 1 [Option ID = 1241]
2. 2 [Option ID = 1242]
3. 3 [Option ID = 1243]
4. 4 [Option ID = 1244]

3) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही/सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए।*

तीन वस्तुएँ मनुष्य जीवन के लिए बहुत आवश्यक हैं – साफ़ हवा, साफ़ पानी और संतुलित भोजन। पानी और भोजन से भी ज़्यादा ज़रूरी हवा है क्योंकि पानी के बिना मनुष्य दो-चार दिन जीवित रह सकता है और भोजन के बिना तो 90 दिन तक जीते रहने के प्रमाण मिले हैं परन्तु हवा के बिना तो पाँच मिनट भी नहीं चल सकता। हवा का साफ़ होना ज़रूरी है। गंदी हवा में साँस लेने में दम घुटता है। खुले स्थानों में जहाँ गंदगी न हो, हवा साफ़ निर्मल रहती है। जैसे उत्तम निर्मल जल पीने से चित्त प्रसन्न होता है, ताकत बढ़ती है, उसी तरह निर्मल हवा भी शक्ति बढ़ाती है और मन को प्रसन्न करती है इसलिए फेफड़ों की बीमारी में खासतौर से साफ़ हवा पहुँचनी चाहिए। साँस से बाहर आने वाली हवा खराब होती है, क्योंकि उसमें खून की गंदगी मिली हुई होती है। इस हवा में चिराग तक नहीं जल सकता।

निर्मल हवा के संबंध में कौन-सा कथन सत्य ***नहीं*** है ?

(1) निर्मल हवा से शक्ति में वृद्धि होती है।

(2) निर्मल हवा फेफड़ों के रोगों से लड़ने में सहायक होती है।

(3) निर्मल हवा से खुशी मिलती है।

(4) निर्मल हवा में चिराग भी नहीं जल सकता।

[Question ID = 312][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q123]

1. 1 [Option ID = 1245]
2. 2 [Option ID = 1246]
3. 3 [Option ID = 1247]
4. 4 [Option ID = 1248]

4) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही/सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए।*

तीन वस्तुएँ मनुष्य जीवन के लिए बहुत आवश्यक हैं – साफ़ हवा, साफ़ पानी और संतुलित भोजन। पानी और भोजन से भी ज़्यादा ज़रूरी हवा है क्योंकि पानी के बिना मनुष्य दो-चार दिन जीवित रह सकता है और भोजन के बिना तो 90 दिन तक जीते रहने के प्रमाण मिले हैं परन्तु हवा के बिना तो पाँच मिनट भी नहीं चल सकता। हवा का साफ़ होना ज़रूरी है। गंदी हवा में साँस लेने में दम घुटता है। खुले स्थानों में जहाँ गंदगी न हो, हवा साफ़ निर्मल रहती है। जैसे उत्तम निर्मल जल पीने से चित्त प्रसन्न होता है, ताकत बढ़ती है, उसी तरह निर्मल हवा भी शक्ति बढ़ाती है और मन को प्रसन्न करती है इसलिए फेफड़ों की बीमारी में खासतौर से साफ़ हवा पहुँचनी चाहिए। साँस से बाहर आने वाली हवा खराब होती है, क्योंकि उसमें खून की गंदगी मिली हुई होती है। इस हवा में चिराग तक नहीं जल सकता।

निम्नलिखित में से कौन-सा प्रकृति प्रदत्त ***नहीं*** है ?

(1) भोजन

(2) पानी

(3) वायु

(4) घर

[Question ID = 313][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q124]

1. 1 [Option ID = 1249]
2. 2 [Option ID = 1250]
3. 3 [Option ID = 1251]
4. 4 [Option ID = 1252]

5) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही/सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए।*

तीन वस्तुएँ मनुष्य जीवन के लिए बहुत आवश्यक हैं – साफ़ हवा, साफ़ पानी और संतुलित भोजन। पानी और भोजन से भी ज़्यादा ज़रूरी हवा है क्योंकि पानी के बिना मनुष्य दो-चार दिन जीवित रह सकता है और भोजन के बिना तो 90 दिन तक जीते रहने के प्रमाण मिले हैं परन्तु हवा के बिना तो पाँच मिनट भी नहीं चल सकता। हवा का साफ़ होना ज़रूरी है। गंदी हवा में साँस लेने में दम घुटता है। खुले स्थानों में जहाँ गंदगी न हो, हवा साफ़ निर्मल रहती है। जैसे उत्तम निर्मल जल पीने से चित्त प्रसन्न होता है, ताकत बढ़ती है, उसी तरह निर्मल हवा भी शक्ति बढ़ाती है और मन को प्रसन्न करती है इसलिए फेफड़ों की बीमारी में खासतौर से साफ़ हवा पहुँचनी चाहिए। साँस से बाहर आने वाली हवा खराब होती है, क्योंकि उसमें खून की गंदगी मिली हुई होती है। इस हवा में चिराग तक नहीं जल सकता।

समूह से भिन्न शब्द है

(1) निर्मल

(2) साफ़

(3) संतुलित

(4) साँस

[Question ID = 314][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q125]

1. 1 [Option ID = 1253]
2. 2 [Option ID = 1254]
3. 3 [Option ID = 1255]
4. 4 [Option ID = 1256]

6) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही/सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए ।*

तीन वस्तुएँ मनुष्य जीवन के लिए बहुत आवश्यक हैं – साफ़ हवा, साफ़ पानी और संतुलित भोजन । पानी और भोजन से भी ज़्यादा ज़रूरी हवा है क्योंकि पानी के बिना मनुष्य दो-चार दिन जीवित रह सकता है और भोजन के बिना तो 90 दिन तक जीते रहने के प्रमाण मिले हैं परन्तु हवा के बिना तो पाँच मिनट भी नहीं चल सकता । हवा का साफ़ होना ज़रूरी है । गंदी हवा में साँस लेने में दम घुटता है । खुले स्थानों में जहाँ गंदगी न हो, हवा साफ़ निर्मल रहती है । जैसे उत्तम निर्मल जल पीने से चित्त प्रसन्न होता है, ताकत बढ़ती है, उसी तरह निर्मल हवा भी शक्ति बढ़ाती है और मन को प्रसन्न करती है इसलिए फेफड़ों की बीमारी में खासतौर से साफ़ हवा पहुँचनी चाहिए । साँस से बाहर आने वाली हवा खराब होती है, क्योंकि उसमें खून की गंदगी मिली हुई होती है । इस हवा में चिराग तक नहीं जल सकता ।

'निर्मल' में कौन-सा प्रत्यय लगाया जा सकता है ?

(1) ई

(2) इय

(3) ता

(4) ईय

[Question ID = 315][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q126]

1. 1 [Option ID = 1257]
2. 2 [Option ID = 1258]
3. 3 [Option ID = 1259]
4. 4 [Option ID = 1260]

7) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही/सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए।*

तीन वस्तुएँ मनुष्य जीवन के लिए बहुत आवश्यक हैं – साफ़ हवा, साफ़ पानी और संतुलित भोजन। पानी और भोजन से भी ज़्यादा ज़रूरी हवा है क्योंकि पानी के बिना मनुष्य दो-चार दिन जीवित रह सकता है और भोजन के बिना तो 90 दिन तक जीते रहने के प्रमाण मिले हैं परन्तु हवा के बिना तो पाँच मिनट भी नहीं चल सकता। हवा का साफ़ होना ज़रूरी है। गंदी हवा में साँस लेने में दम घुटता है। खुले स्थानों में जहाँ गंदगी न हो, हवा साफ़ निर्मल रहती है। जैसे उत्तम निर्मल जल पीने से चित्त प्रसन्न होता है, ताकत बढ़ती है, उसी तरह निर्मल हवा भी शक्ति बढ़ाती है और मन को प्रसन्न करती है इसलिए फेफड़ों की बीमारी में खासतौर से साफ़ हवा पहुँचनी चाहिए। साँस से बाहर आने वाली हवा खराब होती है, क्योंकि उसमें खून की गंदगी मिली हुई होती है। इस हवा में चिराग तक नहीं जल सकता।

स्वच्छ वायु के अभाव में किसकी बीमारी हो जाती है ?

(1) हृदय की

(2) फेफड़ों की

(3) नाक की

(4) लीवर की

[Question ID = 316][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q127]

1. 1 [Option ID = 1261]
2. 2 [Option ID = 1262]
3. 3 [Option ID = 1263]
4. 4 [Option ID = 1264]

8) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही/सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए ।*

तीन वस्तुएँ मनुष्य जीवन के लिए बहुत आवश्यक हैं – साफ़ हवा, साफ़ पानी और संतुलित भोजन। पानी और भोजन से भी ज़्यादा ज़रूरी हवा है क्योंकि पानी के बिना मनुष्य दो-चार दिन जीवित रह सकता है और भोजन के बिना तो 90 दिन तक जीते रहने के प्रमाण मिले हैं परन्तु हवा के बिना तो पाँच मिनट भी नहीं चल सकता। हवा का साफ़ होना ज़रूरी है। गंदी हवा में साँस लेने में दम घुटता है। खुले स्थानों में जहाँ गंदगी न हो, हवा साफ़ निर्मल रहती है। जैसे उत्तम निर्मल जल पीने से चित्त प्रसन्न होता है, ताकत बढ़ती है, उसी तरह निर्मल हवा भी शक्ति बढ़ाती है और मन को प्रसन्न करती है इसलिए फेफड़ों की बीमारी में खासतौर से साफ़ हवा पहुँचनी चाहिए। साँस से बाहर आने वाली हवा खराब होती है, क्योंकि उसमें खून की गंदगी मिली हुई होती है। इस हवा में चिराग तक नहीं जल सकता।

'साँस से बाहर आने वाली हवा खराब होती है, इस हवा में चिराग तक नहीं जल सकता।'
रेखांकित शब्द किसकी ओर संकेत करता है?

(1) अशुद्ध वायु

(2) शुद्ध वायु

(3) बाहरी वायु

(4) आंतरिक वायु

[Question ID = 317][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q128]

1. 1 [Option ID = 1265]
2. 2 [Option ID = 1266]
3. 3 [Option ID = 1267]
4. 4 [Option ID = 1268]

Topic:- HIN_Q129-135_L2_P1_CTET

1) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही/सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए।*

मैं मेहनतकश मज़दूर हूँ। आदिम युग से आज की सभ्यता तक की सदियों पर मेरे हथौड़े की चोट है। ज़माने ने करवट ली है। काल के प्रवाह में ज्वार-भाटे आते-जाते रहे हैं, पर मैंने कभी ज़मीन से पीठ नहीं लगाई। सुस्ताने के लिए कभी फावड़े नहीं टिकाए। मेरे बाजू पर ज़माना टिका है, घुटनों पर आलस्य दम तोड़ता है। मेरे कंधों पर भूमंडल का भार है, उसे उठाने वाले एटलस के साथ। पर मैं हूँ कि कभी गरदन नहीं मोड़ता, कंधे नहीं डालता। कंधे डाल दूँ तो गज़ब हो जाए। दुनिया लड़खड़ाकर गिर पड़े। मैंने निरंतर निर्माण किया है, विध्वंस न करूँगा। यदि करना हुआ तो पुनर्निर्माण के लिए। ऐसा करते हुए मुझे कभी थकान महसूस नहीं होती। मेरा रोआँ-रोआँ फड़कता रहता है।

'ज़मीन से पीठ नहीं लगाने' से आशय है

(1) ज़मीन पर नहीं लेटे

(2) पीठ नहीं खुजलाई

(3) कभी ज़मीन से भागे नहीं

(4) कभी विश्राम नहीं किया

[Question ID = 318][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q129]

1. 1 [Option ID = 1269]
2. 2 [Option ID = 1270]
3. 3 [Option ID = 1271]
4. 4 [Option ID = 1272]

2) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही/सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए ।*

मैं मेहनतकश मज़दूर हूँ । आदिम युग से आज की सभ्यता तक की सदियों पर मेरे हथौड़े की चोट है । ज़माने ने करवट ली है । काल के प्रवाह में ज्वार-भाटे आते-जाते रहे हैं, पर मैंने कभी ज़मीन से पीठ नहीं लगाई । सुस्ताने के लिए कभी फावड़े नहीं टिकाए । मेरे बाजू पर ज़माना टिका है, घुटनों पर आलस्य दम तोड़ता है । मेरे कंधों पर भूमंडल का भार है, उसे उठाने वाले एटलस के साथ । पर मैं हूँ कि कभी गरदन नहीं मोड़ता, कंधे नहीं डालता । कंधे डाल दूँ तो गज़ब हो जाए । दुनिया लड़खड़ाकर गिर पड़े । मैंने निरंतर निर्माण किया है, विध्वंस न करूँगा । यदि करना हुआ तो पुनर्निर्माण के लिए । ऐसा करते हुए मुझे कभी थकान महसूस नहीं होती । मेरा रोआँ-रोआँ फड़कता रहता है ।

गद्यांश में मज़दूर की किस विशेषता का वर्णन किया गया है ?

(1) संघर्ष

(2) परिश्रम

(3) अभाव

(4) थकान

[Question ID = 319][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q130]

1. 1 [Option ID = 1273]
2. 2 [Option ID = 1274]
3. 3 [Option ID = 1275]
4. 4 [Option ID = 1276]

3) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही/सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए।*

मैं मेहनतकश मज़दूर हूँ। आदिम युग से आज की सभ्यता तक की सदियों पर मेरे हथौड़े की चोट है। ज़माने ने करवट ली है। काल के प्रवाह में ज्वार-भाटे आते-जाते रहे हैं, पर मैंने कभी ज़मीन से पीठ नहीं लगाई। सुस्ताने के लिए कभी फावड़े नहीं टिकाए। मेरे बाजू पर ज़माना टिका है, घुटनों पर आलस्य दम तोड़ता है। मेरे कंधों पर भूमंडल का भार है, उसे उठाने वाले एटलस के साथ। पर मैं हूँ कि कभी गरदन नहीं मोड़ता, कंधे नहीं डालता। कंधे डाल दूँ तो गज़ब हो जाए। दुनिया लड़खड़ाकर गिर पड़े। मैंने निरंतर निर्माण किया है, विध्वंस न करूँगा। यदि करना हुआ तो पुनर्निर्माण के लिए। ऐसा करते हुए मुझे कभी थकान महसूस नहीं होती। मेरा रोआँ-रोआँ फड़कता रहता है।

'घुटनों पर आलस्य दम तोड़ता है।' वाक्य से तात्पर्य है

(1) मज़दूर आलसी है

(2) मज़दूर आलसी नहीं है

(3) आलस्य मर गया है

(4) घुटनों में दर्द है

[Question ID = 320][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q131]

1. 1 [Option ID = 1277]
2. 2 [Option ID = 1278]
3. 3 [Option ID = 1279]
4. 4 [Option ID = 1280]

4) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही/सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए।*

मैं मेहनतकश मज़दूर हूँ। आदिम युग से आज की सभ्यता तक की सदियों पर मेरे हथौड़े की चोट है। ज़माने ने करवट ली है। काल के प्रवाह में ज्वार-भाटे आते-जाते रहे हैं, पर मैंने कभी ज़मीन से पीठ नहीं लगाई। सुस्ताने के लिए कभी फावड़े नहीं टिकाए। मेरे बाजू पर ज़माना टिका है, घुटनों पर आलस्य दम तोड़ता है। मेरे कंधों पर भूमंडल का भार है, उसे उठाने वाले एटलस के साथ। पर मैं हूँ कि कभी गरदन नहीं मोड़ता, कंधे नहीं डालता। कंधे डाल दूँ तो गज़ब हो जाए। दुनिया लड़खड़ाकर गिर पड़े। मैंने निरंतर निर्माण किया है, विध्वंस न करूँगा। यदि करना हुआ तो पुनर्निर्माण के लिए। ऐसा करते हुए मुझे कभी थकान महसूस नहीं होती। मेरा रोआँ-रोआँ फड़कता रहता है।

मज़दूर की शक्ति, श्रम

(1) विध्वंसकारी है।

(2) निर्माणकारी है।

(3) व्यर्थ जा रही है।

(4) लड़खड़ा रही है।

[Question ID = 321][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q132]

1. 1 [Option ID = 1281]
2. 2 [Option ID = 1282]
3. 3 [Option ID = 1283]
4. 4 [Option ID = 1284]

5) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही/सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए ।*

मैं मेहनतकश मज़दूर हूँ । आदिम युग से आज की सभ्यता तक की सदियों पर मेरे हथौड़े की चोट है । ज़माने ने करवट ली है । काल के प्रवाह में ज्वार-भाटे आते-जाते रहे हैं, पर मैंने कभी ज़मीन से पीठ नहीं लगाई । सुस्ताने के लिए कभी फावड़े नहीं टिकाए । मेरे बाजू पर ज़माना टिका है, घुटनों पर आलस्य दम तोड़ता है । मेरे कंधों पर भूमंडल का भार है, उसे उठाने वाले एटलस के साथ । पर मैं हूँ कि कभी गरदन नहीं मोड़ता, कंधे नहीं डालता । कंधे डाल दूँ तो गज़ब हो जाए । दुनिया लड़खड़ाकर गिर पड़े । मैंने निरंतर निर्माण किया है, विध्वंस न करूँगा । यदि करना हुआ तो पुनर्निर्माण के लिए । ऐसा करते हुए मुझे कभी थकान महसूस नहीं होती । मेरा रोआँ-रोआँ फड़कता रहता है ।

पुनर्निर्माण में मज़दूर का योगदान

(1) प्रशंसनीय है ।

(2) निंदनीय है ।

(3) विचारणीय है ।

(4) नगण्य है ।

[Question ID = 322][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q133]

1. 1 [Option ID = 1285]
2. 2 [Option ID = 1286]
3. 3 [Option ID = 1287]
4. 4 [Option ID = 1288]

6) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही/सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए ।*

मैं मेहनतकश मज़दूर हूँ । आदिम युग से आज की सभ्यता तक की सदियों पर मेरे हथौड़े की चोट है । ज़माने ने करवट ली है । काल के प्रवाह में ज्वार-भाटे आते-जाते रहे हैं, पर मैंने कभी ज़मीन से पीठ नहीं लगाई । सुस्ताने के लिए कभी फावड़े नहीं टिकाए । मेरे बाजू पर ज़माना टिका है, घुटनों पर आलस्य दम तोड़ता है । मेरे कंधों पर भूमंडल का भार है, उसे उठाने वाले एटलस के साथ । पर मैं हूँ कि कभी गरदन नहीं मोड़ता, कंधे नहीं डालता । कंधे डाल दूँ तो गज़ब हो जाए । दुनिया लड़खड़ाकर गिर पड़े । मैंने निरंतर निर्माण किया है, विध्वंस न करूँगा । यदि करना हुआ तो पुनर्निर्माण के लिए । ऐसा करते हुए मुझे कभी थकान महसूस नहीं होती । मेरा रोआँ-रोआँ फड़कता रहता है ।

'आलस्य' शब्द है

(1) भाववाचक संज्ञा

(2) जातिवाचक संज्ञा

(3) व्यक्तिवाचक संज्ञा

(4) विशेषण

[Question ID = 323][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q134]

1. 1 [Option ID = 1289]
2. 2 [Option ID = 1290]
3. 3 [Option ID = 1291]
4. 4 [Option ID = 1292]

7) ***निर्देश :*** *निम्नलिखित गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के सही/सबसे उपयुक्त उत्तर वाले विकल्प को चुनिए।*

मैं मेहनतकश मज़दूर हूँ। आदिम युग से आज की सभ्यता तक की सदियों पर मेरे हथौड़े की चोट है। ज़माने ने करवट ली है। काल के प्रवाह में ज्वार-भाटे आते-जाते रहे हैं, पर मैंने कभी ज़मीन से पीठ नहीं लगाई। सुस्ताने के लिए कभी फावड़े नहीं टिकाए। मेरे बाजू पर ज़माना टिका है, घुटनों पर आलस्य दम तोड़ता है। मेरे कंधों पर भूमंडल का भार है, उसे उठाने वाले एटलस के साथ। पर मैं हूँ कि कभी गरदन नहीं मोड़ता, कंधे नहीं डालता। कंधे डाल दूँ तो गज़ब हो जाए। दुनिया लड़खड़ाकर गिर पड़े। मैंने निरंतर निर्माण किया है, विध्वंस न करूँगा। यदि करना हुआ तो पुनर्निर्माण के लिए। ऐसा करते हुए मुझे कभी थकान महसूस नहीं होती। मेरा रोआँ-रोआँ फड़कता रहता है।

'पुनर्निर्माण' में __________ संधि है।

(1) स्वर

(2) विसर्ग

(3) व्यंजन

(4) दीर्घ

[Question ID = 324][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q135]

1. 1 [Option ID = 1293]
2. 2 [Option ID = 1294]
3. 3 [Option ID = 1295]
4. 4 [Option ID = 1296]

Topic:- HIN_Q136-150_L2_P1_CTET

1) भाषा विकास के संदर्भ में बच्चों द्वारा इस्तेमाल किए जा रहे शब्द और शब्दों के संयोजन क्या कहलाते हैं ?

(1) स्वनिम

(2) ग्राह्यता

(3) उत्पाद

(4) बोध

[Question ID = 325][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q136]

1. 1 [Option ID = 1297]
2. 2 [Option ID = 1298]
3. 3 [Option ID = 1299]
4. 4 [Option ID = 1300]

2) शब्द और शब्दों के संयोजनों के अर्थ को समझने से संबंधित भाषा के घटक किस रूप में जाने जाते हैं ?

(1) ध्वनि विज्ञान

(2) अर्थ विज्ञान

(3) व्यवहारिक

(4) व्याकरण

[Question ID = 326][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q137]

1. 1 [Option ID = 1301]
2. 2 [Option ID = 1302]
3. 3 [Option ID = 1303]
4. 4 [Option ID = 1304]

3) बच्चे जैसे-जैसे पर्याप्त शब्द भंडार अर्जित कर लेते हैं, भाषा __________ उपकरण बच्चों को व्याकरण सम्मत शब्दों के प्रयोग और सुने जा रहे वाक्यों का अर्थ समझने में मदद करते हैं।

(1) अधिगम

(2) अर्जन

(3) अनुकूलन

(4) विस्तार

[Question ID = 327][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q138]

1. 1 [Option ID = 1305]
2. 2 [Option ID = 1306]
3. 3 [Option ID = 1307]
4. 4 [Option ID = 1308]

4) भाषा अधिगम में निदानात्मक परीक्षणों का क्या उद्देश्य है ?

(1) शिक्षक अभिभावक बैठकों में अभिभावकों को प्रतिपुष्टि देना

(2) विद्यार्थियों के रिपोर्ट कार्ड में रिकॉर्ड रखना

(3) शिक्षार्थियों को प्रतियोगी परीक्षाओं के लिए तैयार करना

(4) शिक्षार्थियों की समझ में कहाँ और किस तरह की कमी है, यह जानना

[Question ID = 328][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q139]

1. 1 [Option ID = 1309]
2. 2 [Option ID = 1310]
3. 3 [Option ID = 1311]
4. 4 [Option ID = 1312]

5) पूर्व बाल्यावस्था में, भाषा विकास और साक्षरता विकास से क्या आशय है ?

(1) दोनों की एक ही अवधारणा है और दोनों एक-दूसरे के पर्यायवाची हैं

(2) दो भिन्न-भिन्न अवधारणाएँ हैं और आपस में कोई संबंध नहीं है

(3) दो भिन्न-भिन्न अवधारणाएँ हैं और एक-दूसरे के स्थान पर प्रयुक्त हो सकती हैं

(4) दो संबंधित अवधारणाएँ हैं जो एक-दूसरे के स्थान पर प्रयुक्त नहीं की जा सकती

[Question ID = 329][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q140]

1. 1 [Option ID = 1313]
2. 2 [Option ID = 1314]
3. 3 [Option ID = 1315]
4. 4 [Option ID = 1316]

6) निम्नलिखित में से कौन-सा उपागम प्रभावशाली और सार्थक स्थितियों में लक्ष्य भाषा में व्यवस्थित प्रदर्शन और सावधानीपूर्वक चयनित एवं स्तरवार व्याकरणिक रचना का अभ्यास है ?

(1) रचनावादी उपागम

(2) सम्प्रेषणात्मक उपागम

(3) संरचनावादी उपागम

(4) समग्र भाषा उपागम

[Question ID = 330][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q141]

1. 1 [Option ID = 1317]
2. 2 [Option ID = 1318]
3. 3 [Option ID = 1319]
4. 4 [Option ID = 1320]

7) एक अध्यापक बच्चों को 'नगरीकरण के कारण प्रदूषण' विषय पर मानस मंथन करने के लिए कहती है। यहाँ पर मानस मंथन का क्या तात्पर्य है ?

(1) कालक्रम के अनुसार विचारों को क्रम देना

(2) बिना सोचे-विचारे किसी टॉपिक से संबंधित विचार बिन्दुओं को नोट करना

(3) अनुच्छेद का उपसंहार लिखना

(4) टॉपिक के लिए वाक्य लिखना

[Question ID = 331][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q142]

1. 1 [Option ID = 1321]
2. 2 [Option ID = 1322]
3. 3 [Option ID = 1323]
4. 4 [Option ID = 1324]

8) अमन लेखन के समय पूर्ण विराम और अन्य विराम चिह्नों का प्रयोग करता है। अमन का मुख्य ध्यान किस पर है ?

(1) सर्जन/रचना

(2) प्रतिलेखन

(3) आड़ी-तिरछी रेखाओं पर

(4) वृत्तान्त वर्णन

[Question ID = 332][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q143]

1. 1 [Option ID = 1325]
2. 2 [Option ID = 1326]
3. 3 [Option ID = 1327]
4. 4 [Option ID = 1328]

9) 'अन्त:क्रियात्मक' श्रवण क्या है ?

(1) श्रवण एवं उत्तर देना

(2) स्वर में उतार-चढ़ाव के लिए श्रवण

(3) शब्दों पर बलाघात और प्रभाव देने के लिए श्रवण

(4) वक्ता के दृष्टिकोण को समझने के लिए श्रवण

[Question ID = 333][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q144]

1. 1 [Option ID = 1329]
2. 2 [Option ID = 1330]
3. 3 [Option ID = 1331]
4. 4 [Option ID = 1332]

10) एक विद्यार्थी को कहानी पढ़ते समय कुछ नए शब्द पढ़ने को मिलते हैं। वह इन शब्दों का अर्थ नहीं जानता है। उसे क्या करना चाहिए ?

(1) अध्यापक से पूछना चाहिए

(2) समय पर पठन पूरा करने के लिए शब्द को छोड़कर आगे बढ़ना चाहिए

(3) संदर्भ के अनुसार शब्द के अर्थ के प्रति अनुमान लगाना चाहिए

(4) शब्दकोश में अर्थ ढूंढ़ना चाहिए

[Question ID = 334][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q145]

1. 1 [Option ID = 1333]
2. 2 [Option ID = 1334]
3. 3 [Option ID = 1335]
4. 4 [Option ID = 1336]

11) रचनात्मक आकलन क्या है ?

(1) प्रक्रिया अभिमुखी

(2) उत्पाद अभिमुखी

(3) निपुणता अभिमुखी

(4) शिक्षाशास्त्र अभिमुखी

[Question ID = 335][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q146]

1. 1 [Option ID = 1337]
2. 2 [Option ID = 1338]
3. 3 [Option ID = 1339]
4. 4 [Option ID = 1340]

12) भाषा अधिगम के बारे में क्या सही है ?

(1) भाषा का विकास इसके उद्देश्यपूर्ण प्रयोग की वजह से होता है

(2) अधिगम में बातचीत, लेखन, आकार देना व आगे बढ़ना शामिल है

(3) अधिगम भाषा के रूप और नियम सीखने से होता है

(4) जैसा कि एक विधि द्वारा सुझाव दिया गया है, भाषा मुख्यत: संवादों को दोहराने के माध्यम से सीखी जाती है

[Question ID = 336][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q147]

1. 1 [Option ID = 1341]
2. 2 [Option ID = 1342]
3. 3 [Option ID = 1343]
4. 4 [Option ID = 1344]

13) दो वर्ष की आयु के आस-पास के बच्चे दो शब्द वाले वाक्यों को जोड़ना, कम महत्त्वपूर्ण शब्दों को छोड़कर मुख्य शब्दों पर ध्यान देना शुरू कर देते हैं।
यह दो शब्दों के वाक्य प्रयोग की स्थिति क्या कहलाएगी ?

(1) कूजन

(2) बबलाना

(3) एक या दो शब्दीय वाक्य (टेलीग्राफ़िक स्पीच)

(4) सामान्यीकरण से आगे

[Question ID = 337][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q148]
1. 1 [Option ID = 1345]
2. 2 [Option ID = 1346]
3. 3 [Option ID = 1347]
4. 4 [Option ID = 1348]

14) एक अध्यापक ने महसूस किया कि कुछ विद्यार्थी किसी अवधारणा को तब बेहतर तरीके से सीख पाते हैं जब वे किसी गतिविधि में भाग ले पाते हैं। उनके सीखने की शैली को क्या कहेंगे ?

(1) श्रव्य

(2) दृश्य

(3) गत्यात्मक

(4) सौन्दर्यात्मक

[Question ID = 338][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q149]
1. 1 [Option ID = 1349]
2. 2 [Option ID = 1350]
3. 3 [Option ID = 1351]
4. 4 [Option ID = 1352]

15) किस उपागम के अन्तर्गत भाषा अर्जन समुन्नत करने के लिए विद्यार्थियों को वास्तविक दुनिया के इर्द-गिर्द रची गई गतिविधियों में संलग्न किया जाता है ?

(1) व्याकरण अनुवाद विधि

(2) सम्प्रेषणात्मक उपागम

(3) संरचनात्मक उपागम

(4) श्रव्य-भाषिक विधि

[Question ID = 339][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_112_HINDI_Q150]
1. 1 [Option ID = 1353]
2. 2 [Option ID = 1354]
3. 3 [Option ID = 1355]
4. 4 [Option ID = 1356]